

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 325 • CENA 41,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 3,00 DM
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 19,00 ATS
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 1,30 DEM
Slovenija 250 SIT

7. jul 2001.

ŽIVOT NA KOCKI

★ DOK HOLIDEJ ★

325

Frenk Larami

ŽIVOT NA KOCKI

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 325

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

I WEAR THE BADGE

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 28. VI 2001.

Tržište: 7. VII 2001.

.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: DOO DNEVNIK-ŠTAMPARIJA, Novi Sad

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – I WEAR THE BADGE

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Ben Owens bio je jedan od desetak najčulenijih revolveraša Divljeg zapada. Upravo se na ivici jedne voderine otarasio trojke koja ga je progonila, ubivši ih preciznim pogocima iz puške, jednog po jednog. Onda je krenuo dalje.

Verovao je da će sada izvesno vreme biti miran. Želeo je da stigne u neki daleki grad, gde će se utopiti u mnoštvo običnih građana, ako bude potrebno i pod drugim imenom. Razmišljao je o tome kako je već prilično ostario i sve je manje sposoban za buran život, kakav je do tada vodio.

Tražio je utočište, zaboravljeni rajski vrt, koji su i pre njega tražili mnogi revolveraši zašli u godine. Tragao je već dugo i skoro ga je napustila nada da će ga uopšte naći.

*

Nedelju dana posle tog puškaranja u pustinji ujahao je u gradić Rio Saba, ali mu taj gradić nije rajski izgledao. Izgledao je sumorno, baš kao što se i on sam osećao. Tanak oblak žućkaste prašine lebdeo je nad niskim, nebojenim kućama pored kojih je prošao dok je niz padinu jahao prema glavnoj ulici. Stigavši do središta na-

selja samo je ustanovio da ga prvi utisak nije prevario.

Ljudi su išli tamo-amo, ali u vrelini koja je pritisnula grad, ličili su na bezizrazne senke. Čak je i kloparanje točkova kola zvučalo prigušeno, kao da dolazi iz drugog sveta.

Poslovni deo grada bio je mali: dva saluna, hotel, trgovina mešovitim robom, kovačnica sa živopisnim mehovima za raspaljivanje vatre i nakovnjem, prislonjena uz gradsku štalu, berbernica, ženski krojački salon, pekara, restoran s vratima u obliku harfe, kancelarije nekoliko nakupaca stoke i mala banka. Ali Ben Owens je uočio nešto važno: u gradu nije postojala šerifska kancelarija, niti zatvor.

Zaustavio je konja nasred ulice, namaknuo šešir na čelo i pažljivo pogledao oko sebe. Očima, crvenim od prašine i sunca, pretražio je najpre donju stranu ulice, a onda gornju. Ne, kancelarije čuvara javnog reda nije bilo.

Trebalo je da nađe neki posao, koji će mu doneti nekoliko dolara kako bi obnovio zalihe hrane i opskrbio se municijom pre nego što nastavi put.

Nije mu bilo ni na kraj pameti da se zadrži u toj rupi od grada. Oko lica su mu zujali rojevi muva i on nervozno mahnu rukom da ih otera. Onda se trgao u sedlu, jer je odjednom začuo promukle krike i topot konja u trku.

Iz jedne sporedne ulice u glavnu je nahrupila zbijena grupa konjanika.

Bili su očigledno spremni da prevrnu grad na glavu, a jurili su kao da će onaj koji prvi stigne do saluna dobiti besplatno piće.

Konj pod Ovensom je zanjištao i ustuknuo kada su konjanici, urlajući i psujući, projurili pored njega. Jedan je naleteo na sapi tovarnog konja i ovaj je od udara poklekao na zadnje noge, trgao konopac i umalo nije povukao Ovensa iz sedla. Drugi jahač očešao je njegovog konja i Ovens izgubi konačno ravnotežu, završivši na tlu, u oblaku prašine. Pljuvao je, izbacujući prašinu koja mu je punila usta, nos i pluća. Kada se digao, kauboji su se već zaustavili pred salonom, urlajući i dalje. Iz grupe se izdvojio konj s ridokosim, snažnim jahačem i gonjen manuzama, skočio na trotoar, rasteravši pred sobom nekoliko žena, koje su u strahu ispustile svoje torbe i pakete kupljene robe. Ridokosi si ledžija nije se zadržao na trotoaru, već je, divlje urlajući, naterao konja kroz dvokrilna pomična vrata u salon i zaustavio se kod šanka.

Njegovi drugovi su zaklicali i kao krdo podivljalih goveda jurnuli za njim kroz vrata koja su se još njihala. Iz unutrašnjosti saluna začuli su se zveket čaša i boca, neartikulisani pokliči i nekoliko trijumfalnih hitaca iz revolvera.

Ovens ostavi svoje konje i pređe preko ulice kako bi pomogao jednoj starijoj ženi, koja je još uvek uplašena stajala na trotoaru. Pokupio je i dao joj u ruke njene pakete. Sada su se i ostale žene okupile oko starice,

koja je rukom čistila odeću od prašine.

– Taj Red Tajrel – zagraktala je jedna od okupljenih žena – on i njegova banda s ranča „Kros T.“ treba da budu proterani iz grada! Svake subote se ovo ponavlja. Toga dana poštenim građanima ne preostaje drugo nego da beže iz grada.

Ovens klimnu glavom, vrati se svojim konjima i povede ih ka gradskoj štali. Prolazeći pored krojačkog salona opazio tamnokosu devojkicu prijatnog lica i skladne građe, koja je stajala na vratima svoje radnje i posmatrala ga. Mogla je imati dvadeset godina.

Stari štalar je hramljući sišao niz merdevine i pošao mu u susret.

– Rasedlaj, otimari i nahrani ove konje, stari – reče mu Ovens. – Možda će proći nekoliko dana pre nego što dođem po njih.

– Aha... pa, u tom slučaju dajte nešto novca unapred – reče štalar, posmatrajući ispod oka nisko opasan Ovensov revolver. – Biće dovoljno dolar.

– Evo – revolveraš mu pruži kovanicu od jednog dolara. – Hoćeš li me prepoznati ako mi ne znaš ime?

– Naravno da hoću. Nego, vi me malo podsećate na nekoga, pa sam se baš pitao...

– Varaš se. Nikada nisam bio u ovom gradu. A i nema na meni ničega izuzetnog. Ja sam običan putnik.

Ovens krenu prema vratima, a štalar ga isprati pogledom. Po nabranom čelu videlo se da razmišlja. Kada bi samo mogao da se seti imena, koje je

u sećanju pokušao da poveže za to pomalo poznato vučje lice...

Revolverašu nije padalo na pamet da mu kaže svoje ime. Zastao je pred štalom, prevukao šakom preko prašnjave brade i liznuo ispucale usne. Kako bi mu samo prijalo hladno pivo! U tom trenutku, na pročelju saluna „Pustinjiski dvori“ na drugoj strani ulice ugledao je natpis „hladno pivo“. Je li moguće?

Kolebao se da li da se obrije ili da popije pivo.

Žeđ je pobedila, mada je slutio da će imati neprilike s huliganima koji su se nalazili unutra i divljali. Ali pije mu se hladno pivo i neka ga nosi vrag ako će dopustiti da ga rulja kauboja s nedeljnom platom u džepovima spreči u tome.

Kada je ušao, ridokosi kauboj je već sišao sa svog konja, ali je nekoliko polomljenih stolova i stolica stajalo naslonjeno na zid.

Gradski gosti sedeli su za stolovima podalje od šanka i tiho razgovarali, motreći ispod oka kauboje koji su stajali za barom, šalili se i urlali, a svi koji su se nalazili blizu njih, uključujući i gostioničara, znojili su se od nelagodnosti.

Ovens naruči pivo.

– Hladno je da ga jedva držiš u ruci – rekao je barmen, svestan da ga Red Tajrel i neki od njegovih ljudi posmatraju. Kada je stavio pivo na šank ispred gosta, Red namignu jednom debeljuškastom kauboju pored sebe, a ovaj dalje redom. Poslednji u nizu, stajao je tik kraj Ovensa. Kada je revolveraš prineo čašu ustima ovaj se

tobož zatetirao i snažno ga udario ramenom.

Ovens je bio odbačen čitav metar duž šanka i bar polovina piva iz čaše prosula se po njegovim rukama, odeći i šanku.

Revolveraš se ispravi i sevnu pogledom po kaubojima, koji su ga izazovno posmatrali. Zažmirio je i pošao rukom da spusti čašu na šank kada se zavesa iza šanka pomerila i ukazao se čovek odeven u čistu belu košulju, prugaste pantalone i prsluk s dugmetima presvučenim svilom. Mogao je imati oko četrdeset pet godina i čvrste građe. Pogled mu je bio leden, a u futrolama je nosio dva revolvera s drškama okrenutim ka napred. U zubima je držao tanki cigari-los. Brzo je prišao Ovensu, uzeo mu čašu iz ruke i počeo da doliva pivo u nju, osmehnuvši se.

– Dopustite da vam dopunim, došljače. Ne bih želeo da steknete utisak kako su u ovom gradu svi ljudi trapavi kao Red i njegovi momci. – Očigledno je želeo da ukloni nape-tost, koja se osećala. Bio je to vlasnik saluna. Tajrel i njegovi kauboji su gledali pridošlicu s iščekivanjem. Ovens se malo dovumio, ali je onda slegnuo ramenima. – Galantno od vas – rekao je i prineo čašu ustima, gledajući preko njenog ruba pravo u Tajrela. – Kad se nešto desi jednom, onda to smatram slučajem. Ali biću jako pogođen ako mi se ponovo prospe piće. Dosta sam dugo jahao i grlo mi je suvo kao barut.

Ali Tajrelu đavo nije dao mira. – Evo još jedne skitnice – primetio je – koja traži batine.

– Čovek je platio svoje piće – umeša se barmen žustro, a vlasnik saluna spusti pogled. – Nemoj počinjati metež, Rede – opomenuo ga je.

Videvši da nije uspeo da Owensu digne temperaturu, Tajrel se svom svojom lošom čudi obruši na vlasnika saluna:

– Zašto se ne vratiš svom knjigovodstvu, Marti? Znaš dobro da je ovo moj dan za puštanje pare. Ako ne želiš da i ti dobiješ svoju porciju, vrati se tamo iza zavese!

– Rede, govorim ti svake nedelje... svake božje nedelje! Možeš se zabaviti a da ne rušiš i ne uništavaš moj salun. Ima i drugih načina da čovek odagna dosadu. Već sam se umorio od popravljjanja stolova i stolica i nameštanja novih ogledala i prozora, koje ti i tvoje društvo redovno uništite kad god dođete u grad. To mora prestati. Možete da pijete koliko hoćete, da igrate karte, da se zabavljate s devojkama, ali ostanite mirni i u granicama reda. Ali uisam samo ja sit vas. Svi u gradu smo do gušće siti vas s ranča „Kros T“

– Šta to, dodavola, znači, Marti? Mi smo, dakle, neki nevaljali dečaci, je li? – Na ove Tajrelove reči kauboji se nasmejaše. – Šta kažete, momci? Veliki nevaljali građani ne vole da im siroti mali kauboji, umorni od teškog rada u preriji dođu da se malo provesele...

– To je baš sramota – isceri se debeljko kraj njega. I ostali kauboji pridružili se predstavi vajkanja i žalosnog vrtenja glavom.

Držeći se po strani, Owens je nastavio da sikuće svoje pivo, ali je opre-

zno, ispod oka, motrio oko sebe, za slučaj da u nešto bude uvučen. Više bi voleo da ne bude, ali je bio rešen da se ne makne s mesta dok ne dovrši svoje piće.

Red Tajrel, međutim, izgleda nije više obraćao pažnju na Owensu, već je svoju žaoku usmerio na vlasnika saluna, koji je značajno pogledao barmena. Shvativši njegov pogled, barmen neprimetno dodirnu dršku sekirice, koju je držao pod tezgom.

– Rede, nemoj počinjati gužvu — opomenu ga Marti Bas. To je više ličilo na molbu i Tajrel to tako shvati, znajući da je u prednosti. Kao da je želeo da to dokaže, ispio je svoj viski i zavrtlao čašu na niz boca poređanih na polici iza šanka. Barmen se ukloni pred bačenom čašom i poskoči kada se staklo raspršalo na sve strane i tečnost prosula po polici i podu. Onda izvuče sekiricu i zamahnu njom iznad glave. To je bio povod koji je kaubojima trebao.

U salunu je nastao pakao. Marti Bas je presporo reagovao kada je čuo da izvuče svoje revolvere. Tajrel mu hitnu u grudi bocu viskija i u jedinom skoku preskoči šank. Barmen se okrenu da ga udari tojagom, ali mu je debeli kauboj razbio o glavu bocu punu pića, i barmen se sruši obliven krvlju.

Gosti pohrliše prema vratima, jer su se kauboji kao po komandi okrenuli prema njima i počeli sistematski razbijati, rušiti i lomiti sve što bi im došlo pod ruku, ne pazeći da li će te krhotine nekoga povrediti. Počeli su tući nekoliko građana, ali se ovi odupreše. Debeli kauboj krenu na Owen-

sa, ali ga ovaj hladnokrvno tresnu praznom pivskom čašom posred lica. Debeljko jauknu, pokri rukama lice i zatetura se unazad. Drugog kauboj, koji je nasrnuo na njega, Ovens dočeka strahovitim udarcem pesnice i ovaj pade na kolena.

Osetivši instinktivno opasnost s leđa, Ovens se okrenu i zada udarac u pleksus jednom onižem, suvonjavom kauboju. U okretu zapazio je kako Tajrel udara nogama oborenog Marti Basa. Onda su ga dve ruke obgrlile otpozadi. Upola ugušen medvedim stiskom, zatrčao se unazad i svom snagom tresnuo leđima o zid. Čovek koji ga je držao zastenja je muklo i stisak popusti. Ovens ponovo tresnu leđima i napadač ga pusti i pade na koleno. Ovens ga udari pesnicom u glavu od čega se ovaj pruči i ostade da leži na podu.

Onda se našao licem u lice s Tajrelom. Ovaj ga krvnički pogleda i nasrnu na njega. Ben je eskivirao i izbegao glavni nalet, ali ga je ipak dokačila pesnica po bradi od čega se zateturao. Tajrel jurnu za njim, mlatarajući rukama i satera ga u ugao. Ovens tada u okretu pogodi napadača po ustima. Razbijenih usana, Tajrel priguši jauk i ustuknu. Pritisnuvši rukama usta iz kojih je curila krv, otkrio se protivniku za protivnapad. Udarcem noge u donji deo leđa Ovens ga odbaci glavačke prema šanku. Udarivši u tvrdo drvo, Tajrel zastenja i pade na kolena. Od sledećeg Ovensovog udara pručio se po podu. Onda Ovens pesnicama prokrči sebi put kroz vrata i nade se na ulici. Buka iz saluna se i dalje čula, ali njegovu pažnju je

ponovo privukla tamnokosa lepotica sa vrata modnog salona. Bacio je pogled na izbleđeli natpis i pročitao: „Modna krojačica Džin Tagart“. Vratio je pogled na devojkicu i prstima dotakao obod šešira. Zatim se odjednom setio svog neurednog izgleda, pipnuo po bradi i pošao prema berbernici. U tom trenutku začuo je nečiji povik i trupkanje mnogih nogu u trku.

– Pazite! – doviknula mu je devojkica.

Ben Ovens se okrenuo i potegao revolver tako brzo da je u trenutku kada je završio okretanje i našao se ponovo oči u oči s Redom Tajrelom, koji ga je okrvavljenog lica gledao preko nišana već uperenog pištolja, njegov revolver već bljunuo vatru. Tajrel je bio odbačen do stepenica saluna, mlatarajući rukama i nogama. Udarivši telom o zid, kliznuo je naniže, brade klonule na grudi umrljane krvlju. Oči su mu već staklasto, beživotno zurile u predmete koje više nije video.

Red Tajrel je bio mrtav.

Nad ulicom i celim gradom zavladala je mukla tišina. Ovens je ćutke prešao pogledom po licima zabezknutih ljudi i konačno se zaustavio na devojkici pred radnjom na drugoj strani ulice. Bila je bleđa i stajala bez daha kao i ostali građani. Ben vrati revolver u futrolu i ponovo dotače prstima obod šešira.

– Zahvaljujem, madam – reče, i okrenuvši se, pođe prema berbernici.

Debeli kauboj i nekoliko njegovih drugova izašli su polako iz saluna i s nevericom počeli da zure u svog mrtvog vođu. Marti Bas je hramljući pri-

šao do ruba trotoara. Jednom rukom držao je maramicu na izbijenom, podnadulom licu, a drugom je pritiskao grudi gde je još osećao bolove od Tajrelovih udaraca, ali nije čak ni pogledao siledžijin leš. Pratio je pogledom Bena Owensa, koji je, kladeći se, išao ulicom sigurnim, samouverenim hodom profesionalnog revolveraša.

- Ko je taj čovek, dodavola? - upita neko iz gomile.

Marti Bas polako odmahnu glavom:

- Ne znam... Ali voleo bih ako bi se taj čova izvesno vreme zadržao ovde. U ovom gradu itekako ima posla za čoveka kao što je on.

Iz gomile se začuo žagor odobravanja. Onda se ljudi razmakoše i propustiše kauboje, koji su podigli Tajrelovo beživotno telo i poneli ga prema mestu gde su im stajali konji.

Nisu izgledali preterano raspoloženi da osвете smrt svoga vođe.

II

Kada se prašina u kanjonu slegla, Dok Holidej se, okupan znojem, povukao u senku jednog visokog drveta. Provukao je prst između vrata i okovratnika i video kako su se od znoja zrnca prašine pretvorila u tanku blatnu skramu. Obrisaو je lice rukavom i namrštiо se od umora i dosade.

Šta mu je sve to trebalo? Kada je Džoš Velin pao s mustanga, kojeg je krotio i slomio vrat, mogao je pokupiti stvari i poći svojim putem. Ali humanost ga je naterala da preuzme obavezu koju možda niko drugi ne bi preuzeo.

Kada je krenuo u lov u planine, Dok nije ni slutio da će se cela ta avantura ovako završiti. Ali naišao je na Džoša Velina, nekadašnjeg revolveraša, koji je negde na Srednjem zapadu imao nesrećno udatu kćer, koja se posle kratkog braka razvela i bio joj je potreban novac, pa se obratila ocu. Pošto revolveraši više nisu bili na ceni, Džoš je bio prinuđen da novac pribavi hvatanjem i prodajom konja. Čuo je da vojska kupuje sve konje do kojih može doći i računao je da će za uhvaćene mustange dobiti celih hiljadu dolara. Radio je naporno i bez odmora, ali je na koncu izgubio život i sada je Holidej imao na vratu njegove konje i njegovu kćer, a ljudska obaveza gonila ga je da okonča ono što je Džoš započeo.

Jer sudbina Džoša Velina imala je nečeg zajedničkog s njegovom, mada on nije bio profesionalni revolveraš, ali se njegova slava munjevitog strelca proširila Zapadom i na njega su nasrtali svi koji su želeli da svoje ime steknu ubivši njega. Groblja revolveraša punila su se humkama onih koji su to pokušavali.

Ali to je sve više postajalo prošlost. Soj revolveraša je izumirao. Doku Holideju je to odgovaralo, jer je time i njegovo ime privlačilo manje pažnje, pa se mogao nadati kako će i on jednoga dana pasti u zaborav i naći toliko željeni mir. Neki od vrhunskih revolveraša to nisu uspeli. Bili Kid je odavno bio mrtav, Ringo je skončao u Ebilejnu, divlji Bil Hikok pao je pogođen s leđa, a o Benu Owensu nije ništa čuo već čitavu večnost, mada je jednom proveo s njim u istom gradu

nekoliko dana, pa su čak, posle parti-ja pokera u kojima je Dok redovito dobijao a Ben gubio, pravili vesele provode s tim novcem. Dedvud Dram se još uvek vrteo u pokrajini Blek Hil i, kako se pričalo, živio od nekada stečene reputacije, izvodeći trikove u malim, putujućim cirkusima jer je bio suviše star da bi se prihvatio nekog drugog posla. Drugačiji od svih ostalih bio je njegov najbolji prijatelj Vajat Erp, koji je postao savezni šerif.

Zapadnjak je brzo sračunao: već je dobro prevalio tridesetu, a za način života, kakav je on vodio, to se već moglo smatrati starošću. Možda je poživio toliko i zato što on i nije bio profesionalac. Njegova čuvena dva kolta s drškama od slonovače branili su, a nisu nikoga napadali. Jer on je u stvari bežao od smrti, što oni, koji su ga širom Zapada izazivali, nisu znali.

Deset godina avanturističkog života skopčanog sa stalnim rizikom da će ga neko tane ipak stići! Nije bilo nikakvo čudo što je bio umoran od revolvera, kocke i lutanja. A zbog usijanih glava morao je svakog trenutka biti na oprezu, spreman da potegne revolvere. To je, istina, njegov odbrambeni refleks razvilo do savršenstva. Reagovao je brzinom munje i nepogrešivo. Ali nailaze godine koje će neminovno uzeti svoj danak i jednoga dana naći će se neko brži od njega.

A valjalo mu je smisliti i od čega će u ne tako dalekoj budućnosti živeti. Dobro, još je imao sigurne živce i poslovičnu hladnokrvnost, što je bio uslov da se na pokeru dobro zaradi za

život. Ali kockarska sreća kao da mu više nije bila neprekidno sklona. Eto šta mu se desilo u Mision Sitiju i uvalilo ga u velike nevolje iz kojih je jedva uspeo da se izvuče.

Džoš Velin je, izgleda, blagovremeno počeo razmišljati o budućnosti i molba njegove kćeri pomogla mu je da se odluči. On nije bio za neki drugi posao, ali se razumeo oko konja i to je voleo da radi. Zbog te njegove preorijentacije izgleda da se tokom nekoliko zajednički provedenih dana u planini i zbližio s Holidejem. Ali njegov nesrećni kraj činio se sada Doku kao prst sudbine. U svakom slučaju, sada je imao na vratu Džošovu kćer i trideset pet konja za prodaju za koje će, računao je, dobiti bar hiljadu dolara ako bude imao imalo sreće, bolje rečeno ako je bude imala Džošova kćer, jer je novac bio njoj namenjen.

Ali Dok nije računao na Džimija Nevadu!

Bio je već četvrti dan kako je gonio krdo ukroćenih mustanga kroz široki kanjon i gušio se u oblacima prašine. Za ta četiri dana napredovao je vrlo dobro. Sunce je već bilo nisko na nebu pa je Holidej zaključio kako je kanjon dobro mesto za logor, najbolje koje u tom trenutku može naći.

Na udaljenom kraju kanjona zapazio je pri svetlosti sunčevih zraka srebrnasto svetlucanje i po tome je znao da ima sreće, jer je izabrao da pođe jednim od malog broja sličnih kanjona u kojima je uvek bilo vode. To što je video verovatno je bila neka lokva u stenovitom udubljenju, a ne rečica ili potok, ali štogod bilo, voda je značila da će moći dobro napojiti ži-

vetinje i popuniti rezerve pre nego što krene na poslednju etapu puta kroz pustinju do Rio Sabe. Putovanje do grada u pustinji trebalo bi da se odvija glatko i brzo.

Oko lokve s vodom bilo je mnogo sočne trave za pašu i Holidej je znao da neće morati da se brine da će mu se pri daljem putovanju konji udaljiti i odlutati. Pustio ih je da se napiju i krenu u pašu, a onda se svukao i okupao, spravši prašinu i znoj sa sebe. Pripremio je sebi neko mizerno jelo, više da bi zavarao želju za duvanom, koji mu je bio nestao, nego da utoli glad. Onda je popio malo tanke kafe.

Rastegnuto na štapove pored vatre, odelo mu se brzo osušilo. Dok se obukao, pripasao opasač s koltovima i stao da posmatra kako senke večeri gamižu kroz kanjon i približavaju mu se. I kada je polumrak počeo sve više da osvaja, opazio je četiri konjanika kako mu se sa zapada približavaju. Otkočio je koltove i s osećanjem zebnje počeo da čeka pridošlice.

Sva četvorica bili su mu nepoznati, verovatno su bili odnekud iz tih graničnih krajeva, prljavi, umorni i namrgođeni. Njihov predvodnik bio je omanji rastom, uskih ramena i prilično mršav, s plavim brkovima koji su mu se spuštali preko usta. Pogled mu je bio hladan i tvrd, a oči su mu, kada je klimnuo glavom Holideju, zasvetlucale vatrom iza koje se skrivala računica.

– Dobro veče – rekao je. – Mislio sam da smo sami u ovom kraju.

– Kao što vidite, niste sasvim sami – odvrati Holidej otvoreno, prelazeći pogledom po pridošlicama. Osećao bi

se mnogo bolje da ta četvorka nije došla u njegov logor, posebno zato što su svi četvorica pažljivo osmotrili konje koje je doterao.

– Mi smo žedni – reče njihov vođa. – Nadam se da ne mislite kako imate monopol na tu vodu, zar ne?

– Samo se poslužite – odgovori zapadnjak ne sklanjajući ruke s blazine revolvera. – Što se tiče hrane, tu nema pomoći, jer i ja s tim slabo stojim.

– Ništa zato – čovečuljak sjaha s konja. – Mi imamo nešto hrane. Voda nam je zadavala najveću brigu. – Pokretom ruke pokazao u smeru odakle su došli. – Ova pustinja je ubistvena. Ja se zovem Nevada... Džimi Nevada.

Zapadnjak klimnu glavom. – Ja sam Džon Holidej – predstavio se svojim punim imenom, jer je već davno došao do zaključka da nema svrhe menjati ime, jer će ga uvek prepoznati, mada u ovim krajevima dosad nije bio.

I zbilja, srećom, njegovo ime pridošlicama nije značilo ništa, jer su bez reči pošli prema lokvi i šumnim gutljajima utolili žeđ, što je kazivalo da su dugo jahali bez vode. Vrativši se do logorišta, Nevada pokaza rukom na vatru:

– Imate li protiv da nešto skuvamo?

– Samo izvolite.

Došljaci su podgrejali nekoliko konzervi s pasuljem i slaninom i jedan tanjir ponudili Holideju. Ovaj se malo ustezao, ali je na kraju prihvatio u želji da ne uvredi svoje goste. Jeo je s apetitom dok su ga ostali pažljivo posmatrali. Nevada je trojicu saputnika predstavio kao svoje ljude. Tamno-

koži, uzanog lica, zvao se Roj, čelavog debeljka predstavio je kao Kerlija, a trećeg člana družine, čoveka srednjeg rasta i s ožiljkom na levoj strani lica, kao Baka Grinveja.

– To je moj brat – dodao je Džimi Nevada. – Ja sam svoje ime dobio dok sam radio u rudnicima srebra u okolini Rinoa. – Hvatanje i kroćenje konja je nešto novo za vas, zar ne, Holideje?

Zapadnjak zadržao nečitku masku na licu mada mu se prisao ton Džimija Nevade nije svideo, a još manje mu se svidelo saznanje da Nevada ipak zna ko je on. Slegnuo je ramenima:

– Ne baš. Ovo je sasvim izuzetan slučaj.

– Ali pametan. U poslednje vreme nema mnogo posla za ljude kao što smo mi.

– Kao što smo mi?

Nevada se neprimetno trže: – Nećete mi reći da nikada niste čuli za mene?

Dok Holidej sasvim polako odmahnu glavom, naslućujući na šta Nevada cilja. Čovečuljak je žustrim, skoro ljutitim pokretom ruke prosuo talog kafe u vatru i namrštio se, a brkovi kao da su mu se još više spustili na stisnuta usta.

– Pa imam i ja neku reputaciju – rekao je resko. – Pitajte moje ljude. Oni znaju koliko oštar mogu da budem.

Ostali progundase nešto kao potvrdu Nevadinih reči, istovremeno neprekidno posmatrajući Holideja. Bak Grinvej je ustao i počeo skupljati limene tanjire, a onda se nehajno uputio prema lokvi gde je prvo očistio tanjire peskom pre nego što ih je oprao.

Dok je to radio nalazio se van Holidejevog pogleda što se ovom nimalo nije dopadalo.

Odjednom je i Kerli ustao, proteglio se, promrmljao nešto o tome kako ujutru treba rano ustati i uputio se prema svom konju. Počeo je da skida čebe privezano za sedlo.

Holidej je imao jasan predosećaj da banditi igraju vrlo uvežbanu igru i da nameravaju da ga uhvate u unakrsnu vatru. Nevada je sve vreme pokušavao da zaokupi njegovu pažnju napadno uzbudljivim pričama. Naročito se zadržao na dvoboju u kome je bio brži od revolveraša, poznatog po tome što je uvek držao palac na obaraču, pa tako postizao munjevitu brzinu, a zvao se Snejk Litl. – Jeste li nekada naišli na nekog takvog, Holideje? – upitao je.

– Nikada – slagao je Dok, posmatrajući kako „rođak“ Roj zavija cigaretu, sedeći na jednom kamenu. Šibice je stavio kraj sebe, tik uz dršku revolvera, pa kad ih se bude mašio, možda se neće mašiti njih.

– E, vidite, taj Litl Snejk je mislio da može da se meri sa mnom...

Kao da je samo te reči čekao, Roj stavi zavijenu cigaru u usta i spusti ruku kao da hoće da dohvati šibice. Ali mašio se revolvera. Nevada se u istom trenutku bacio u stranu, potežući istovremeno revolver iz futrole, dok su se i Bak i Kerli okrenuli prema zapadnjaku i munjevito potegli oružje.

Revolveri doka Holideja našli su mu se u rukama pre nego što su četvorica bandita trepnuli okom. Jedan hitac pogodio je Džimija Nevadu i ba-

cio ga preko stene. Tane iz drugog pogodio je Roja, kome se od udarca taneta glava zabacila unazad kao da će poleteti s ramena. On se okrenu u stranu i ostade da nepomično leži.

Nastojeći da odbije kuršume koji su se odbijali od stena, Dok se otkotrljao, kleknuo i opalio iz oba kolta na Kerlija koji je iz paketa s ćebadima izvukao skraćenu dvocevku i nanišao na njega. Kerli se zateturio, a treći metak, koji je odmah sledio, poslao ga je s onu stranu života.

Videvši da ima protivnika s kojim se ne može meriti, Bak Grinvej potrča panično prema konjima, misleći jedino kako da pobegne. Bežeći, nekoliko puta je pucao iz poluokreta. Holidejev metak ga je pogodio baš kada je stavio nogu u uzengiju s namerom da se vine u sedlo.

Znajući ishod, zapadnjak više nije obraćao pažnju na bandite. Misli su mu bile usredsređene na konje. Iznenadna paljba, koja je u kanjonu odjekivala kao tresak gromova, uplašila ih je i naterala u bezglavi trk... pravo niz kanjon, a po izlasku iz klisure u divlju ravnu preriju, po kojoj su se raspršili na sve strane.

Dok potrča prema svom šarcu Migu, baci mu se na leđa i potera ga za zahuktalim krdom. Ali još pre nego što je stigao do kraja kanjona znao je da je njegov trud uzaludan i da će u najboljem slučaju uspeti da spasi samo deo krda. Bio je već skoro potpuni mrak, a konji su jurili kao mahniti, dignutih repova, a griva im se viorila na vetru. Pred njima se pružalo prostranstvo celog Teksasa. Jurio je za njima skoro dva kilometra, ali ih

nije mogao prestići. Umoran i obehtrabren, okrenuo je Miga i vratio se u kanjon do svog logora i mrtvih bandita.

Banditi su očito hteli da ga ubiju i uzmu mu konje, čija je vrednost bila vrlo velika. Zato ga i nije grizla savest što ih je poubijao. Bacio je nekoliko komada drva na vatru i ona se razgorela. Odjednom shvati kako se nešto promenilo od onog trenutka kada je pojahao za odbeglim krdom. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da shvati šta je to: telo Džimija Nevade nije više ležalo na tlu iza stene. Videli su se tragovi krvi, ali bandit je iščezao. Holidej je pretražio okolinu ali nije uspeo naći begunca. Pritulio je vatru i proveo besanu noć na jednom kamenom ispustu iznad njegovog prvobitnog logora. Ali i pored njegove opreznosti, a možda baš zahvaljujući tome, Džimi Nevada se više nije pojavio.

Ujutru je potražio njegov trag i zaključio kako se s poprišta sukoba bandit odvuкао ka jednoj udolini. Po tragovima je zaključio da je begunac našao svog konja i uspeo da ga pojaše. Trag konja je vodio dalje prema jugu, istim pravcem odakle je zapadnjak došao. Dok odustade od daljeg gonjenja. Nevada je, iako teško ranjen, bio u prednosti što je dobro poznavao teren i imao celu noć prednosti u bekstvu.

Mnogo je važnije bilo sakupiti odbegle konje i početi s tim što pre. Ali to je bilo mnogo lakše reći nego učiniti. Do zalaska sunca uspeo ih je uhvatiti samo šest. Ostao je još jedan

dan i uz velike napore uspeo da uhvati još šet konja.

Razgnevljen na Nevadu i njegovu bandu što su ga sprečili u izvršenju plemenitog zadatka koji je sebi postavio, Holidej je poterao svoje malo krdo u pustinju prema gradiću Rio Saba. S nešto malo sreće, mislio je, ipak će mu uspeti da proda konje po maksimalnoj ceni, a i ta manja svota pomoći će kćeri Džoša Velina da prebrodi trenutne teškoće.

Zapadnjak je u svojim pretpostavkama grešio, ali to nije mogao znati sve dok nije stigao u Rio Sabu i oterao Džošove konje Vilu Megrou, lokalnom snabdevaču konjice Sjedinjenih Država.

III

Uterao je svojih jedanaest konja u prazan koral na ivici grada, odmah pored Megrouve agencije za kupovinu stoke. Sjahavši, ugledao je trbušastog čoveka šiljate brade i s dugačkim ufitljenim brkovima, koji je stajao na vratima agencije. Palce je držao zataknute uz prsluk. Videvši pridošlicu čovek kratko klimnu glavom.

– Ako ste se nadali da ćete kod vojske postići punu cenu, moram vam reći da ste malo zakasnili, mister – reče.

Holidej nabra čelo: – Da, baš sam to očekivao.

Vlasnik agencije upitno diže obrve kada je zapadnjak zakoračio na trem: – Izgleda da vam tamo, u divljini, nije sve išlo glatko?

– Dobro zapažate. Jedan moj prijatelj uhvatio je i ukrotio trideset pet

konja. Ovo što vidite je samo njihov ostatak. Izgubio sam ostale zahvaljujući bandi razbojnika, koju je predvodio neki Džimi Nevada, prava podmukla guja.

– Hm. Taj Džimi Nevada i njegovo društvo bili su ovde pre nedelju dana. Naš šerif ih je oterao iz grada. Nego, čujte... poznajem li ja vas odnekud?

Pitanje zabrinu Doka i on postade oprezan, ali je odgovorio mirno da ne bi još povećao Megrouvu radoznalost: – Prvi put sam ovdé. Šta ono rekoste: da sam zakasnio?

– Da, zakasnili ste. Vojska je pre mesec dana popunila traženu kvotu.

– Bio sam u pustarama južno od Honda i nisam znao za to, a nije znao ni čovek koji mi je poverio konje. Poslednje što je čuo bilo je da konjica traži mnogo konja.

– Kongres je skresao izdatke. To je ojadilo mnoge ljude i ovde i na drugim mestima.

Zapadnjak razočarano uzdahnu:

– Baš imam peh.

– Istina je. Ali šta se tu može!

Holidej se gorko osmehnu:

– Pa jeste. Samo... nazad se ne može. Došao sam izdaleka i konje ne mogu da vraćam. Recite, šta mi nudite za njih?

Megrou napući usne. Žmirkajući osmotrio je životinje kroz izmaglicu fine prašine koja se još nije slegla i odgovorio:

– Ne znam šta bih mogao da radim s dvanaest tek ukroćenih konja.

– Nema ih dvanaest nego jedanaest i s ove razdaljine ne možete videti koliko vrede. Priđite bliže ogradi i lepo ih pogledajte.

Vlasnik agencije se i ne pomače. – Mister, kad bi ti konji bili čiste arapske pasmine ni tada ih ne bih mogao upotrebiti. Ljudi na rančevima hvataju sami konje za svoje potrebe. Ja uglavnom kupujem goveda, a konje samo kada ih traži konjica. U ovom trenutku, međutim, vojsci nisu potrebni, pa nisu ni meni.

Holidej je zažmorio: – Imam osećaj da ovo što govorite treba da bude uvod u neku bednu ponudu, Megrou.

– Ja se ne bavim ovim poslom da bih traćio novac – odgovori nakupac učtivo. – Reći ću vam najpovoljniju cenu koju mogu. To je... ovaj... sto dvadeset dolara za celo krzo.

– Pa to je jedva nešto više od deset dolara po jednom konju!

Megrou slegnu ramenima. – Ne kažem da ih možda neću prodati za mnogo više ... kažem: možda. Ali činjenica je da treba naći kupce, a u ovom trenutku ni ovde niti u okolini nikome nisu potrebni. Ako treba da ih teram u Prezidio ili El Paso, kapital će mi neko vreme biti zamrznut, a pitanje je šta ću na kraju dobiti. Za to je moja ponuda tako niska i takva mora ostati. Znate, mister, ovo i nije nikakav posao. Nemojte misliti da ću se predomisлити i ponuditi više. Dajem vam reč da ću imati dosta muke da izvučem ono što sam uložio. Vremena su se izmenila.

– Do vraga s tim lošim vremenima! – upade mu Holidej u reč. – Tvrdite da nećete na tom poslu dobro profitirati? A šta mislite koliko je truda uložio čovek da bi te konje uhvatio i ukrotio? Zlopatio se puna tri meseca...

– To je moja ponuda – reče Megrou ravnodušno. – Ako nećete da prihvatite i nameravate sami da ih gonite u Prezidio ili El Paso, možete ih besplatno preko noći ostaviti u mom koralu, ali teško da će vam se to više isplatiti.

Zapadnjak ogorčeno pogleda debeljuškastog nakupca i ovaj počeo da se preznjava i vrpolji. Nervoznim prstima poigravao se zlatnim lancem džepnog sata i trudio se da izdrži Holidejev pogled. Konačno, Dok uzdahnu i prizna da je pobeđen:

– Neka sve ide do vraga! Ceo život je kocka, pa i ovo. U redu, Megrou, prihvatom vašu ponudu.

Nakupac klimnu glavom i pozva Doka:

– Uđite i potpišite ugovor o kupoprodaji

Holidej ga posluša i uđe u kancelariju. Dok je brojao novčanice, nakupac ga je odmeravao i gledao njegov potpis:

– Ne mogu sasvim da razaberem vaše ime. Je li to Džon Holidej?

Zapadnjak ga ledeno odmeri: – Džon Holidej, tačno. I ovde imate pet dolara manje nego što je ugovoreno.

Megrou se trže kao opečen. Brzim pokretima iskopao je iz džepa još pet dolara i pružio ih Holideju, ponizno se izvinjavajući.

Dok stavi novac u džep i ustade.

– Ima li u ovom gradu neki pristojan hotel gde bih mogao da se okupam i dobijem sobu i ručak? – upita.

– Ima samo jedan, mister Holideje, i smatrali ga pristojnim ili ne, drugog izbora nemate. – Ponašanje mu odjednom posta vrlo ugladeno. – Prvo do-

le niz glavnu ulicu, s desne strane. Recite Haču Ričardsu da sam vas ja poslao. On je m moj dalji rođak i učiniće vam cenu.

Holidej bez žurbe iziđe, a Megrou ga isprati pogledom dok je zapadnjak vodio svog šarca Miga niz ulicu. Sačekao je nekoliko minuta, pa zgrabio ugovor, pohitao napolje, užurbano zatvorio kancelariju za sobom i požurio u istom pravcu kojim je otišao zapadnjak.

Znojeći se i hukćući od žurbe, stigao je do zdanja od pečene cigle, uglavljenog između berbernice i prodavnice životnih namirnica. Iznad vrata tog niskog zdanja bila je istaknuta tabla:

„Šerifska kancelarija. Gradski šerif i zatvor.“

*

Kupao se u šafolju, načinjenom od presečenog velikog bureta. Hotel-skog slugu poslao je u krojačku radnju da mu nabavi novo odelo. Mali Meksikanac otrčao je koliko ga noge nose i vratio se s čistom belom košuljom, tamnim pantalonama od flanela i sakoom od finog kariranog tvida, koji je Doku pristajao kao da je za njega skrojen, čarapama i tucetom maramica. Dao je dečaku još dva dolara da odnese i spali njegovo staro odelo i šešir.

Pošto se obrijao, Dok se obukao. U novom odelu osetio se mnogo bolje. Zadovoljstvo mu je, međutim, kvarilo to što nije imao nikakvu predstavu šta mu je činiti dalje. Sto dvadeset dolara, dobijenih od nakupca konja,

povećaće za još osamnaest dolara iz svog džepa i poslaće ih Džošovoj kćeri, ali posle toga... šta posle toga. Da li da ostane koji dan u ovom mrtvom gradu ili da krene dalje na jug?

U to se na vratima začu energično kucanje. Holidej se okrenu k njima i po navici spusti ruke do revolvera.

– Da? – odazva se.

– Mister Holidej? – upita jedan duboki glas, koji se zapadnjaku učini nekako poznat.

– Ko pita?

– Gradski šerif. Hteo bih da porazgovaram s vama.

Holidej promrsi kletvu u bradu. Taj policajac sigurno namerava da mu ograniči boravak, da mu saopšti kako je nepoželjan i treba što pre da napusti grad, po mogućnosti još večeras, a u najboljem slučaju do sutra u podne, ili, ako je posebno ljubazan, u roku od dva dana. Uvek ista stvar. Sve se ponavlja kao dobro uvežban, dosadan pozorišni komad...

– Čekajte malo – reče glasno, pa pripasa oba kolta. Okrenuo je ključ u bravi, koraknuo u stranu i povukao se malo dublje u sobu. – U redu, uđite.

Šerif živahnim korakom uđe i osmehnu se kada je video zapadnjaka koji je stajao ležerno levom rukom oslonjen na ogradu kreveta, a desnom opuštenom tako da mu je šaka dodirivala dršku od slonovače. Hotel-ski gost gledao je šerifa pogledom mačke, spremne na skok.

Nije nikakvo čudo što si još živ, kada si tako oprezan – primeti šerif.

Holidej nabra obrve i u sećanju mu sinu ko je pred njim.

– Do vruga – procedi. – Ben Owens! Ben Owens sa šerifskom zvezdom!

Pridošlica pruži ruku i Dok je prihvati. Owens je bio obučen u košulju i pantalone dobrog kvaliteta, s uzanim kožnim kaišem, ukrašenim srebrnom kopčom. Širi opasač s revolverom visio mu je niz bedro, a futrola za revolver sijala se od uljnog premaza isto kao pre nekoliko godina, kada ga je Holidej video posljednji put.

– Časna reč, Bene, neka me nosi vrug ako nisam pre nedelju dana mislio na tebe! Nisam o tebi ništa čuo već ko zna koliko dugo, pa sam pomišljao da si sigurno morao negde poginuti...

Owens se lukavo nasmeši krajičkom usana:

– Ne, nisam, kao što vidiš... Još uvek hodam zemljom, kao i ti. Kad budem pao znaćeš gde treba da dođeš da mi odaš poslednju poštu, Dok! Postaraću se da iza sebe ostavim dovoljno novca za nadgrobni spomenik.

Dok se uozbilji. Setio se onog dana pre više godina kada su on i Owens sedeli za stolom u jednom salunu u Sonori. Ben mu je tada priznao da u njemu postoji strah kako će život završiti pokopan u nekom grobu bez oznake. Bio je to jedan od onih strahova od kojih ljudi ponekad pate, a ne znaju mu ni uzrok ni kraj. Ben se nije bojao smrti. On se bojao toga da ljudi neće znati kako pod jednim određenim komadom zemlje počiva čovek koji se zvao Ben Owens.

– Koliko dugo već nosiš tu zvezdu? – upita Dok najviše radi toga da bi razbio tu ukočenu atmosferu koja je nastala.

– O, ima već dve godine. Jednoga dana naišao sam u ovaj grad s nametom da ostanem samo nekoliko sati, a naišao sam baš u trenutku kad je grupa kaubojica divljala. Događaji su krenuli nezgodnim tokom i ja sam se našao umešan u tuču. Jedan od njih je potegao revolver i ja sam ga sredio. To je ostavilo utisak na građane. Odmah su ponudili da izgrade kancelariju i zatvor i iznad njega stan za mene. A onda... – Slegnuo je ramenima. – Dok sam razmišljao o tome kako ne bi bilo loše ostati neko vreme u gradu, pažnju mi je privukla vlasnica krojačkog salona... Tako se desilo da sam ostao i oženio se tom devojkom. Sada, kad pomislim na sve to, prosto ne mogu da verujem da je od trenutka kad sam ujahao u ovaj grad prošlo toliko vremena.

– Ben Owens oženjen! – Dok se osmehnuo. – Čoveče, ko bi to pomislio! Počinjem sve više da verujem u čuda.

– Pa jeste, to je teško poverovati, ali je ipak tako.

– Imaš li dece?

Na licu Bena Owensa navukla se neprozirna maska. Kada je ponovo progovorio iz očiju mu je zasvetlucala neprijatna hladnoća. – Ne, još nemam – odgovorio je pa začutao, a onda je opet usiljeno razvukao usne: – Nisam mogao da verujem kad mi je Vil Megrou doneo kupoprodajni ugovor koji si potpisao i kada sam na njemu pročitao tvoje ime. Sto mu muka, Dok, koliko ima od kako smo se poslednji put videli?

– Pa, mora da ima... bar pet godina.

– Nije ni čudo što su mi od onda zalisci osedeli – osmehnuo se i pogledao zapadnjaka. – A ti ne izgledaš star onoliko koliko znam da jesi. Čak izgledaš mlađi.

– Uredan život – objasni kratko Holidej i Owens se na tu dosetku nasmeja. – Dobro. Pretpostavljam da si se ovde dobro smestio, zar ne, Bene? Da si se smestio konačno i udobno. Vidi se to po tvom izgledu.

– Ovo što radim nije ono što sam očekivao da ću raditi, ali ne mogu baš mnogo da se požalim. Građani me poštuju, a i to, moram priznati, dosta znači. Pored toga, ljudi mi često plaćaju pice, kad prođem ulicom svi mi se javljaju i pozdravljaju s uvažavanjem. Svake nedelje prisustvujem sastanku gradskog veća... za tu svrhu sam kupio tamno odelo. Imam par dobrih konja i lake karuce... stan iznad zatvora je besplatan... i povrhu svega pedeset dolara mesečno. Pošto Džin brine o meni, mislim da se završava može reći kako imam udoban sredeñ život. – Osmehnuo se malo nategnuto. – U svakom slučaju bolje je nego biti stalno u sedlu, s revolverom u ruci i nikada ne biti siguran da ti neki kućkin sin neće ispaliti metak u leđa. Ili strahovati da li će se neki prljavi šerif setiti kako u fioci ima poternicu s tvojim likom i odlučiti da zaradi raspisanu nagradu. Jeste, ovo je mnogo bolji život.

– Ne zvučiš mi preterano ubedljivo – primeti Dok. – Imam utisak da želiš sebe da uveriš u to što govoriš, a ne mene.

Ben ga oštro pogleda i osmeh mu iščeže s usana:

– Znaj da ovde imam vraški dobar život, Dok. Mnogo bolji nego tvoj.

– Sad mi tvoj glas već zvuči bolje, mada još ne sasvim čvrsto – reče Holidej, a onda duboko uzdahnu. – Moram ti priznati da sam i ja u dobroj meri umoran od života koji sam do sada vodio. Obojica smo imali sreće da do sada preživimo, Bene. Mi smo ti kao oni fosili koje ponekad iskopaju u velikim kanjonima Kolorada. S tom razlikom što mi još hodamo. Na kakvoj su sada ceni revolveraši, za tebe je dobro što si se ovde ugnjezdio. I sam ponekad pomislim kako bi se trebao okanut lutanja i početi s nečim što bi mom životu dalo novi smisao i sadržaj... jasno ako poživim dovoljno dugo da takvu odluku i donesem.

Ovens promeni temu:

– Megrou mi je rekao da su te na putu napali?

– Jesu. Neki šikovac po imenu Džimi Nevada i njegovi rođaci.

– Jesi li ih sredio?

– Trojicu. Ali Nevada je dobio jedan metak. Ali kad sam se vratio sa sakupljanja razbežalih konja, njega više nije bilo. Malo sam pratio njegov trag, a onda odustao... Poznaješ li ga?

– Čuo sam za njega. Opasan nitkov. Njegov plen su usamljeni putnici. – Namejao se promuklo – Mora biti da mu je gadno preselo što je naišao na tebe!

– I ja pretpostavljam da mu je preselo... Ali svejedno nisam završio posao. Od Megroua sam dobio samo sto dvadeset dolara. Tvrdio mi je da armija više ne kupuje konje. Namera-

vam da proverim tu njegovu priču i ako mi je lagao...

– Nije ti lagao. Tako je kako ti je rekao. Morali su da skrešu nabavke na polovinu. Šteta da Džoš i ti ništa o tome ništa čuli, ali kako ste i mogli tamo u planinama...

– Onda dobro. Nego moram kupiti novi šešir, a posle toga ću nešto da pojedem i popijem. Hoćeš li da mi se pridružiš?

– Mogu da idem s tobom da kupiš šešir i da nešto zajedno popijemo. A što se tiče jela, ručaćeš s Džin i sa mnom.

– Možda se to tvojoj ženi neće dopasti, Bene. Kako bi bilo da to prethodno proveriš?

– Zašto? Ja te vodim sa mnom na večeru, a ona će je spremi i servirati. Nije uopšte važno ko si ti. Važno je da si ti moj prijatelj i to je sve.

U Benovom pogledu nazirala se neka oštrina koja je iznenadila Holideja. U njemu se rodila slutnja da između Bena Ovensa i njegove žene vlada zategnut odnos. A možda i greši. Ali ako je u tome grešio, jedno je sigurno znao: Ben Ovens nije bio ni približno toliko srećan koliko je želeo da izgleda...

IV

Ben Ovens je bio vrlo popularan u Rio Sabi. Dok Holidej je to odmah zapazio. U prodavnici mešovite robe, gde je Dok kupio „kalifornija“ šešir kakav je uvek nosio, vlasnik trgovine došao je da lično usluži šerifa i čoveka koji je došao s njim. A kada ga je Ovens predstavio kao svog pri-

jatelja, trgovac je zapadnjaku dao popust od deset posto. I njegovi pomoćnici i drugi građani koji su se zatekli u radnji pozdravili su Ovensa s poštovanjem. A Ovens je tu njihovu pažnju primio s osmehom i za svakog našao po neku reč ili šalu.

To se ponovilo i u salunu. Ljudi su se dovikivali preko dimom ispunjene prostorije, trudeći se da ih šerif zapazi. Ovens im je otpozdravljao s čašom viskija u ruci, a zatim bi ispio piće kratkim zabacivanjem glave. Dok je, međutim, svoje polako i znalački srkutao.

– Šta kažeš? – upita ga Ovens s nevericom. – Bio si više od dve sedmice bez kapi pića?

– Jesam, ali nije mi baš mnogo nedostajalo. Možda ću to sada delimično nadoknaditi... ali to zavisi od raspoloženja... a i podloge – dodirnuo se po stomaku.

– U pravu si. Čovek ne može ozbiljno potegnuti na prazan stomak – složi se Ovens pa se obrati barmenu: – Biće, natoči mom prijatelju još jedan brendi. To će te malo razmrdati – obrati se Doku, a onda barmenu: – I donesi ovamo onu bocu s viskijem.

Na Ovensove reči barmen ga je oštro pogledao i brendi koji je točio u čašu prelio se na veliki poslužavnik. Barmen spusti pažljivo čašu na šank i uozbilji se.

– Ovaj.. brendi je tu, a što se tiče flaše... ne znam da li da je ostavim, Bene. Marti je rekao...

– Donesi ovamo flašu – procedi Ovens i zažmiri. – I ostavi je tu ispred mene.

Bič se počeo znojiti. Pogledao je Holideja koji je, dok je pružao ruku da uzme pivo, na lice navukao neprozirnu masku. Onda barmen sleže ramenima i donese bocu viskija marke „Džim Krou Kentaki“ i stavi je na šank ispred šerifa. Uzeo je olovku i na etiketi boce stavio crtu kojom je označio nivo pića u boci. Dok primeti da je na etiketi bilo još povučenih crtica. Bacio je ispitivački pogled na Owensa, ali šerif nije primetio njegov pogled jer je razrogačeno zurio u barmena. Nestrljivo je zgrabio bocu, kao da je od nekog otima, izvukao zubima zapušač i ispljunuo ga na pod. Zapušač je odskočio od poda pored barmenove noge i ovaj pocrvene, pa se posle kraćeg ustezanja saže i uze ga s poda.

Holidej je zamišljeno pijuckao svoj brendi i dokono posmatrao šta se zbiva oko njega, pitajući se sve vreme zašto je šerif narogušen na barmena i šta su značile barmenove crtice na boci. Tada je Owens uzeo dve čaše, natio ih do vrha viskijem i jednu pružio Holideju, a drugu podigao i nazdravio:

– Za dobra, stara vremena, Dok, kada su imena Doka Holideja i Bena Owensa stvarno nešto značila.

Zapadnjak dostojanstveno klimnu glavom i ispi gutljaj dobrog brendija. Owens je opet izručio sadržaj svoje čaše u grlo zabacivanjem glave i odmah ponovo natio. Barmen je netremice gledao u Doka.

– Vi ste... Dok Holidej? Onaj čuveni kockar i... – malo se trgao, ne znajući kako će Holidej primiti što ga je nazvao kockarem, ali kad je video da

ovaj ne reaguje, osmelio se i dodao: – i avanturista?

Mrmljanje i žagor u salunu su se utišali kada su barmenove reči doprle do svesti gostiju.

– Da, to je on – rekao je Owens uz širok, zadovoljni osmeh. – Moj stari prijatelj iz dobrih starih vremena, Dok Holidej. Časna reč, nas dvojica smo bili par pravih momaka. Istina, nismo nikada išli u akcije zajedno, ali da smo išli, pravili bismo čuda. Da, takav mi je partner nedostajao u stočarskom ratu. Ali i ovako sam ja tako pravio ršum. On će vam potvrditi da je sve istina što sam vam pričao. Tada sam svakog dana imao po jedan ili dva obračuna, a ponekad i tri. Dok nešto manje, jer nije bio zainteresovan i nije radio ni za jednog stočarskog barona, a to je njegova sreća jer bi inače možda došao u sukob i sa mnom. Je li tako, Dok? Onda je bilo prava pesma jahati Divljim zapadom!

– Koliko se sećam bilo je baš tako. Mada... bilo je to dosta davno, Bene...

– Vraga davno. Govoriš kao da smo stari ljudi.

– Na neki način jesmo – potvrdi Dok smirenim glasom.

– Čekaj... znaš, tu si donekle u pravu, ali ja bih pre to rekao ovako: sad smo pravi zreli ljudi. – Owens se glasno nasmeja, nalivajući još viskija u praznu čašu što mu je od Biča donelo još jedan zabrinuti pogled. Ben to, međutim, ili nije primetio, ili naprosto nije obraćao pažnju, već je hitro, kao i ranije sasuo tečnost u razjapljeno grlo. – Govoreći otvoreno, mislim da sam sada brži na revolveru nego u to vreme. Svaki naduvenko, koji bi

došao na ideju da stekne slavu izazivajući me, doživio bi vraški neprijatno iznenađenje.

– To je tačno, Bene! – doviknu neko od gostiju. – Ovaj grad nije video bržu ruku od tvoje!

I drugi su se složili s tom tvrdnjom i Ben Owens se osmehnu, očigledno zadovoljan. Pogledao je Holideja i dopunio prethodnika: – Nije i nikada neće videti.

Izgleda da je očekivao kako će Holidej potvrditi to, ali kada ovaj to nije učinio, on slegnu ramenima i natoči još jednu čašicu viskija i uli je u grlo. Holidej je u međuvremenu stavio praznu čašu od brendija na šank i zavukao ruku u džep da izvadi novac. Ali Ben ga uhvati za zglavak ruke.

– Ne, ne, ovde ti ne treba novac, Dok. – Pogledao je barmena ispod obrva. – Stavi to na moj račun, Bič.

Barmen je pocrveneo, a onda uzdahnuo i lagano pošao do kraja šanka, uzeo raskupusanu svesku i okrenuo nekoliko listova pre nego što je na jednoj strani nešto zapisao.

– Hajdemo – reče Owens, brišući usta nadlanicom. – Idemo da nešto pojedemo. Možemo se posle večere vratiti ovamo da zalijemo kako valja, ako budeš raspoložen.

– Malo sam umoran, Bene. Možda bi s pijankom trebalo sačekati. Ima vremena. Nadam se da ću ovde ostaniti bar nekoliko dana.

– Okej. Hajdemo da vidimo šta je Džin spremila za večeru!

Prebacio je ruku preko Holidejevog ramena i tako su njih dvojica čvrstim korakom izišli iz saluna. Dok se iznenadio što Owens nije posrtao više s

obzirom na to kako je ulivao viski u sebe... Po tome je zaključio da je šerif Rio Sabe naviknut na veće količine pića.

*

Džin Owens je bila vitka i visoka crnokosa mlada žena glatkog vrata, lepog lica i živahnih tamnih očiju. Nekoliko godina u braku uticalo je na to da ipak ostari. Lice joj je i dalje bilo glatko, ali su se u uglovima usana i na čelu pojavile dve tanke bore. Na prvi pogled Doku se učinila nervoznom, mada se trudila da to prikrije. Po njegovoj proceni mogla je imati dvadeset pet godina.

Dočekala je gosta ljubazno i uglavljeno i nije joj bilo teško da na sto postavi još jedan tanjir i pribor. Jedino što je Holideja malo zbunilo bilo je to što je zdelu s jelom ogrebala do kraja i u svoj tanjir nasula samo malo preostale hrane. Benov tanjir, međutim, bio je pun do vrha i ovaj se na hranu bacio s energijom proždrljivog vuka.

– Džin je izvanredno dobra kuvarica – rekao je, brišući komadom hleba mast s brade.

– Slažem se potpuno s tim – javi se Dok, gledajući mladu ženu – ali vidim da ste vi vrlo malo jeli, misis Owens.

Ona se nekako automatski nasmejala. – S obzirom na moju figuru ja jedem sasvim dovoljno. – Bacila je kratak pogled na muža. – Znaite, Ben je rekao da voli vitke žene.

Owens ju je presekao pogledom, a onda se i on usiljeno osmehnuo.

– Ne bih imao ništa protiv ako bi se za sledećih devet meseci malo udeb-
ljala.

Holidej se iznenadio opazivši kako se Džinino lice zateglo i iz obraza joj nestala i poslednja kap krvi. Oči su joj sevnule, a onda je oborila pogled. Ma šta Ben mislio pomenuvši to s deb-
bljinom, to je pogodilo mladu ženu i Dok se osetio nelagodno.

– Znae, vi mi odnekud izgledate poznati, misis Ovens – rekao je odjed-
nom. – Vaše devojčko prezime Tag-
gart takođe mi je poznato. U jednom gradu bila je porodica s tim imenom. –
Majka je bila krojačica i imala je lju-
pku kćerku i bolešljivog muža. Mi-
slim da se on zvao ... Vil Taggart. Jeste
li možda u nekom srodstvu?

Džin je spustila viljušku u tanjir i
zagledala se u njega. – Kako se zvao
taj grad, mister Holideje? – upitala je
tiho.

– San Augustin, na reci Sabini, u
državi Luizijani.

Džin otvori usta i zagleda se u za-
padnjaka, a Ovens je začuđeno pre-
lazio pogledom od žene na prijatelja,
zadržavši u čudu viljušku s zaloga-
jem na pola puta između usta i ta-
njira.

– Pa... ja sam došla otuda – reče
najzad Džin, došavši sebi. – I sve
ostalo što ste rekli sušta je istina.
Moja majka je vodila krojačku radnju
jer je tata bio tako slab da nije mogao
redovno da radi. Odselili smo se u Te-
ksas i to u one suve predele u želji da
doprinesemo tatinom ozdravljenju,
ali mu to, nažalost, ništa nije koristilo.
Umro je u Del Rivu dve godine ka-
snije, a odmah posle toga mama je

prodala sve što smo imali i doselila
se sa mnom ovamo, gde smo otvorile
krojački salon. I ... ja sam nastavila
da vodim radnju sve dok nisam
upoznala Bena. Ben i ja smo se ven-
čali i ... on je smatrao da nije pristoj-
no da šerifova žena ima svoju radnju
i vodi posao, pa sam ja... prodala du-
ćan.

– Nema potrebe da žena radi kada
ima zdravog i sposobnog muža, koji
pristojno i redovno zarađuje – reče
Ovens odlučno. Džin ga je presekla
pogledom, ali nije rekla ništa.

Zatim se ponovo okrenula ka Ho-
lideju i na lice joj se vratio osmeh:

– Zaista je čudno da ovde, toliko da-
leko od mog rodnog kraja, sretnem
neko poznatog. Bila sam sasvim
mlada devojka kada smo otišli oda-
nde...

– Da. Pretpostavljam da ste imali
oko petnaest godina, koliko se se-
ćam. Moram vam reći da podsećate
na vašu majku, koliko se sećam, ona
je bila vrlo lepa žena, zar ne?

Džin obli rumenilo. – Oh, to je onda
kompliment i za mene! Hvala, mister
Holideje! – Pogledala je muža koji je
sedeo ravnodušno kao prisutan gra-
đanin: – Bene, zašto mi ti u posle-
dnje vreme više nikad ne govoriš ta-
kve stvar? Trebalo bi da znaš da to
jako podiže moral jedne žene.

Ovens se na silu osmehnuo:

– Ja sam to već odavno video, pa
neka sad to zapažaju drugi. Šta tu
ima da se priča?

Radost na Džininom licu malo spla-
snu. – Pa, eto... prijatno je to čuti s
vremena na vreme – rekla je skoro
šapatom.

– Radnja vaše mame bila je odmah desno pored radnje starog puškara Kliva Lotrija, ako se dobro sećam – reče Dok, nastojeći da vrati razgovor na uopšteniji i neutralniji teren.

Džin ponovo okrete glavu prema svom gostu:

– Da. Ljudi su ga zvali „stara puška“, verovatno zato što je u izlogu imao sve vrste starih pušaka i revolvera. Ja sam često imala običaj da stanem pred izlog i da ih posmatram. A iza trgovine stari Kliv imao je malo strelište, gde je kupac mogao da isproba oružje. Pokatkad je na tom strelištu održavano takmičenje u gađanju, u kome su učestvovali mladi ljudi iz našeg grada... Verovatno ste i vi u tome učestvovali mister Holideje.

– Ne, to me onda nije zanimalo. Znao sam starog Kliva. Učio je mnoge mladiće kako se gađa. Pokazivao im je i kako se stiče brzina, mada mislim da to nije bilo baš mudro. Ali tada je takav bio život.

– Da, takav je bio – uključi se Ben u razgovor – i ako je taj stari učio mladiće veštini potezanja revolvera, činio je nešto pametno, ali najčešće uzaludno. Jer onaj ko zna da puca, taj će to naučiti i bez njega. A brzina i tačnost treba da idu zajedno. Međutim, čovek obično ima dar ili za jedno ili za drugo. Kada poseduje oba talenta, onda je veliki srećković. Kao, na primer, ja. S talentom se rađa, Dok i ti to, stari moj, znaš.

– Možda – odgovori Holidej skeptično. – No, činjenica je da je stari Kliv Lotri voleo ljude i da ih je, u stvari, učio sportu, a ne revolveraškom zanatu.

Ovens počeo da se trese od smeha: – Do vraga, čoveče, ti si stvarno počeo da stariš! Džin... naši tanjiri su prazni. Šta imaš od kolača?

– Nažalost, nisam ništa pripremila, Bene – odgovori mlada žena polako. – Nisam očekivala gosta, a utrošila sam brašno za kolače, pa...

– Znači, nisi imala dovoljno snage da odeš, kupiš brašno i ispečeš pitu od jabuka – upao joj je Ben dosta grubo u reč. – Znaš dobro da volim kolače. Bez obzira da li imamo gosta ili nemamo.

– Pa, znaš da... nisam imala ... novca – podsetila ga je Džin polako, ali razgovetno. – Znaš da mi nisi ostavio ni prebijenog centa, Bene.

Ovens pocrvene i mrko pogleda svoju ženu pre nego što je skrenuo pogled ka Holideju: – Izvini, Dok, možemo otići na komad pite i kafu u restoran ako želiš...

Zapadnjak odrečno odmahnu glavom, odgurnu malo stolicu od stola i za jednu rupu popusti kaiš. Onda se osmehnu:

– Ne, hvala. Ne bih mogao ništa više da okusim. Više od tri sedmice živio sam na skromnoj hrani i izgleda da sam se odvikao od obilnog jela. U stvari, večera je i bila obilna. Obilna i ukusna, misis Ovens. Ali da se dogovorimo nešto: voleo bih da vas i Bena izvedem na večeru... Šta kažete, na primer, za sutra uveče?

– Oh, to bi bilo divno, mister Holideje...

– Nema potrebe – preseče je Ben oštro, pa se obrati gostu: – Sutra ćeš opet doći na večeru kod nas. I za ručak ako želiš. Sve vreme dok budeš

u gradu bićeš moj gost, Dok. Jesi li me čuo?

– Ali... ja ne bih želeo da deranžiram misis Ovens. To je previše posla za nju...

– Nikoga nećeš deranžirati, upamti to – Ben to reče kratko i na neki način zapovednički, gledajući pri tome izazovno svoju ženu. – Hranićeš se kod nas, jer ćeš me u suprotnom uvrediti.

Holidej ustade i ozbiljno reče: – Hvala, Bene. – Pružio je ruku da uzme svoj novi šešir sa obližnje stolice.

– Ideš? – upita Ben. – Šta je s onim pićem pred spavanje, koje smo rekli da ćemo popiti zajedno?

– Kao što sam rekao, ja ću popiti samo čašu vode. Veoma sam umoran, Bene. Potreban mi je san. I žudim samo za udobnom posteljom. Sutra ćemo popiti i nekoliko čašica. Još jednom hvala, misis Ovens, za odličnu večeru. Laku noć!

– Laku noć, mister Holideje. Moramo još popričati o san Augustinu. Sada, kada ste mi osvežili sećanje, počela sam da se prisećam mnogih drugih stvari o tom gradu i njegovim građanima.

– To mi sasvim odgovara, misis Ovens. – Nasmejao se. – Mora biti da starim, to je više nego sigurno, čim se sećam dana iz mladosti!

– Pa rekao sam ti da si ostario – Ben se osmehnu i uze prijatelja pod ruku, vodeći ga iz sobe ka vratima koja su vodila do spoljnih stepenica, odakle se izlazilo na ulicu. – Videćemo se sutra, Dok.

– Da, ali ne suviše rano. Imaš li ko ga u zatvoru?

– Ma kakvi, nikoga! Te ćelije zvančno nikada ne koristim. Otvorim ih jednom u toku zime, a možda i dvatri puta godišnje da u njih strpam nekoliko pijanica.

– Ovo je onda grad mirnih i poštenih građana – konstatovao je Dok stavljajući šešir na glavu.

– Ah, ponekad se i oni izludiraju, ali ja pazim da ne budem suviše strog. Od kako sam ja šerif niko se ne usuđuje da potegne oružje, a poneka tuča nije nikakav greh.

– Nikakvo čudo nije što te ljudi vole – reče Dok.

– Ne samo vole! Oni me poštuju. To je još važnije. Laku noć, amigo.

Holidej klimnu glavom, pa siđe niz stepenice u mračnu ulicu. Otišao je pravo u svoju hotelsku sobu i, ušavši unutra, podupro vrata stolicom, uglavivši je ispod brave. Navike se teško gube, razmišljao je, lagano tonući i san...

U kuhinji Ovensovih, Ben je posmatrao Džin kako pere posuđe. Zavio je cigaretu i pripalio je.

– Sledeći put pobrinućeš se za dezeret, čuješ li? – promrmiljao je.

Ona se okrenu: – Onda nemoj uzimati novac namenjen za kuću – prekinula ga je oštro. – U tacni za kafu bila su dva dolara i još nešto sitnine. Kada sam pošla da ih uzmem da nešto kupim nije bilo ni centa. A ti imaš obraza da se žališ kako nisi dobio kolač! Budi srećan što je i jela bilo dovoljno, s obzirom da si doveo neočekivanog gosta.

– Izgleda da ti to ništa nije smetalo da ćaskaš s njim do mile volje – odvrati Ben resko – I da prežvakavaš

stara dobra vremena u San Augustinu! Pa, do vraga, tada se niste ni poznavali! Možda je slučajno zapazio neko slinavo derle, koje se držalo za suknju gradske krojačice! Ali to je sve. To nije isto kao da ste se poznavali.

– Nije, ali živeli smo neko vreme u istom gradu i secamo se istih stvari i događaja, Bene. Ne možeš shvatiti koliko mi prija to što sam se podsetila moga doma. Za kratko vreme to mi je omogućilo da zaboravim ovo... ovu zbrku koju mi nazivamo našim brakom!

Namrštio se kada je njen glas prešao u jecanje i kada se okrenula ka sudoperi i počela svom snagom da riba prljavo posuđe. Kratko vreme je čutke pušio, a onda je ugasio pikavac o petu svoje čizme i hitnuo ga prstom u kamin. Ustao je i obrgrlio Džin, osetivši pritom kako se njeno vitko telo ukrutilo i odmaklo od njegovog.

– Džin, šta nije u redu s nama? – promrmljao je. – Do vraga počeli smo vrlo dobro. Dugo smo bili srećni...

– Tačno deset meseci – rekla je kruto. On je okrenu prema sebi.

– Šta hoćeš time da kažeš? – upita.

– Hoću da kažem kako smo bili srećni dok ti nisi počeo da se kockaš i da pritom gubiš. Jeste, sve je počelo onda kada si uzeo novac koji sam dobila za moj salon, koji si me naterao da prodam zbog nekog tvog glupog muškog ponosa i mišljenja kako žena ne treba da radi. Onda si uzeo taj novac i potrošio ga za kockarskim stolovima. I to nije sve. Svake nedelje izgubiš na kocki celu svoju platu.... Uzeo si kredite širom celog grada. Ljudi se boje da traže nazad to što im

uguješ, Bene. Jeste, boje te se. A ja... ja se grozim sebe kad zatražim od trgovaca da ono što kupim stave na račun, jer znam da su ti računi već suviše visoki... A mister Bliker, na primer, uplašen je i ne sme ništa da kaže... Ako misliš da te građani poštuju, onda se varaš. Nije poštovanje to što pokazuju prema tebi, nego strah, Bene. Ovaj grad je do smrti uplašen od tebe, jer su svi videli za šta si sposoban kada se razbesniš. Već ima nekoliko grobova...

– To su oni što su bili toliko ljudi da me dovedu do besnila i da potegnu oružje na mene – prasnuo je Ovens. – Šta bi ti htela da sam učinio? Da sam stao i dozvolio da me ubiju?

– Ponekad – izletelo joj je iskreno i videlo se da ga je to zaprepastilo. Njegovo samopouzdanje i samouveren stav splasnuše. – Oh, Bene, nisam tako mislila – ispravila se Džin. – Ali ti si tako razdražljiv, prosto nemoguć u poslednje vreme. Ispada da za sve nevolje, koje su te snašle, kriviš samo mene.

– To nije istina. Krivim te samo za jednu stvar.

Džin poblede.

– Zbog toga što nemamo dece? – prošaputala je. – Pa da. To mora biti moja krivica, je li? Ne bi moglo da bude da kod tebe nešto nije u redu. Nikako! Greška mora biti moja!

– Pa jasno je da nije moja.

– Otkud znaš? Nismo nigde išli da to ispitamo i proverimo...

– To košta. Mnogo novca, a mi ga nemamo.

– Tačno je, ali kad bismo ga i imali, ti bi rekao da ga nemamo... ili da je

putovanje suviše dugačko, ili da bi trajalo predugo, ili da ne možeš toliko da budeš izvan Rio Sabe. Uvek bi našao neki izgovor da ne podemo tamo gde bi trebalo, Bene.

On joj mahinalno, ne razmišljajući, opali šamar. Udarac nije bio jak, ali mu se ona nije nadala i posrnuvši porred sudopere povukla je nekoliko zdela, koje su uz zveket pale na pod i razbile se u komade. Zatreptala je očima punim suza i rukom pokrila porcrveneli obraz. Prvi put je ovo doživela.

Ben je zurio u nju. – Nisam... nisam hteo to da učinim, Džin – izustio je molećivo.

Odmahnula je glavom i ustuknula kada je pružio ruku ka njoj.

– Ne, nije trebalo da kažem ono što sam rekla, Bene. Ja zapravo ne znam zašto do sada nismo mogli imati dece. I bila sam ljuta. Bilo je to ružno s moje strane.

– Dobro... onda je sve u redu, ali treba da paziš i da me ne ljutiš zbog svake sitnice, Džin. I ne samo to. Ako želim da odigram nekoliko partija pokera i ako mi je potrebno neko piće, to je moja stvar. Ja sam muškarac, ja sam gazda u ovoj kući i imam na to pravo!

– Nemaš pravo kada po gradu duguješ tako mnogo novca, Bene – rekla je pošavši prema njemu. – Bene, misis Pajl bi bila voljna da mi u svako doba kad od nje zatražim da posao krojačice...

– Ne.

– Ali to... to je tako glupo. Nama je potreban novac. Veoma nam je potreban. Mogla bi da zaradim dovoljno da

otplatim bar neke od tvojih dugova, tako da možemo bar dignute glave hodati ulicom...

– Meni i sada ništa ne smeta da dignute glave idem glavnom ulicom.

Džin ogorčeno stisnu usne:

– Ne, tebi ne smeta. Ali ja jednostavno nisam takva. Nisam tako odgojena. Ja ne mogu ljudima da pogledam u oči kada znam da smo im dužni. Moja majka nikada nikome nije dugovala ni jednog jedinog centa! Čak i ako je nama nešto nedostajalo, mi smo...

– Pa lepo. Ako već potičeš iz tako dobre porodice, možda nije trebalo da se udaš za mene.

Džin ga je netremice gledala i u očima su joj se počele skupljati suze. Ali ona ih zadržala. – Ponekad se i ja pitam zašto sam se udala za tebe, Bene.

Ovens stisnu usne i za trenutak Džin pomisli da će je možda ponovo udariti. Ali on se uzdrža i umesto toga zgredi svoj šešir i pripasa opasak s revolverom!

– Šta... kuda ćeš? – upitala je usplahireno.

– Idem da obiđemo grad.

– Ali u ovo doba obično ne ideš u patrolu, sem subotom uveče.

– Onda znači da je vreme da patroliram svake noći – prasnu Ben, iziđe i zalupi vrata za sobom.

Džin glasno uzdahnu i grudi joj se napeše. Odjednom više nije mogla da zadrži suze ljutine i očajanja i, klonuvši u stolicu, pokrila je lice rukama. Zaplakala je, a krhka ramena su joj se tresla.

V

Marti Bas je stajao na kraju šanka, elegantan kao i uvek: u beloj košulji, prsluku s presvučenim dugmadima i s crnom svilenom mašnom. Među zubima je držao stisnut cigarilos. Jedino nije više nosio kolt, kao ranije, jer je sada u Rio Sabi postojao šerif. Ali je ipak, za svaki slučaj imao u futrolji, prikopčanoj ispod leve mišice, specijalni kratki pištolj. Dok su se ljudi u salunu kockali, pili i razgovarali s nalickanim zabavljačicama, on je zadovoljno posmatrao šta se oko njega događa. Neki od gostiju razgovarali su o Doku Holideju. Rasprava se vodila o tome ko je brži: Dok ili Owens. Većina njih videla je Owensa u akciji, ali nikada protiv nekoga od vrhunskih revolveraša, razmišljao je Bas. Ljudi koje je Owens do sada sredio bili su obične nule. Naduveni, uobraženi lovci na slavu. Niko ovde nije video da se njihov šerif suprotstavio nekome kalibra Doka Holideja.

– Čujte, ljudi, ja sam jednom video Holideja u akciji – rekao je odjednom jedan čovek za obližnjim stolom. Bio je to kauboj s jednog od obližnjih rančeva. Gosti su počeli da se okupljaju oko njegovog stola da bi čuli šta će reći i baš u tom trenutku vrata saluna su se raskrilila i ušao je Ben Owens.

Šerif je nekolicini poznanika klimnuo glavom u znak pozdrava, a onda se uputio pored šanka, ka Martiju Basu.

Na pojavu šerifa kauboiji su se smesta učitali. Marti klimnu glavom Be-

nu, a onda se obrati kauboju koji je vodio reč:

– Ne prekidaj sada, Slime. Rekao si da si jednom video Holideja u akciji?

Ovens je oštro pogledao kauboja i Slim nespokojno klimnu glavom:

– Da. U San Anklanu.

– Kada? – obrati mu se šerif oštro.

– Pre nekih pet–šest godina. Bili smo baš doterali krdo iz Gonzaleza i ...

– Za šest godina čovek se može promeniti – primeti Owens.

– Verovatno može – složi se Slim oprezno – ali onda, kada sam ga video, bio je brz kao munja.

– A ko je stajao protiv njega? – upita Owens.

– Neki tip po imenu Kit Kelovej.

Ovens se piskavo nasmeja:

– Kelovej nije bio neka naročita marka. Mogao sam ga tući u svako doba. Dok bi on izvukao revolver, pravi borac je imao vremena da se obrije i još uvek potegne revolver na vreme.

Prisutni su se nasmejali i Ovensovo raspoloženje se malo popravilo. Ali Slim je sumnjičavo zavrteo glavom i bez žurbe nastavio:

– Ne znam, šerife, ali pre nego što sam ga video da se sukobio s Holidejem, video sam tog istog Keloveja kada je sredio četvoricu odjednom. Po tome ne bih baš rekao...

– Ne kažem da je Kelovej bio trapačko. U svakom slučaju, nije bio sporač, bar po tvojim merilima. Ono što tvrdim jeste da je po mojim merilima Kit Kelovej bio sporač. Ne znam kako na njega gleda Dok Holidej, ali Keloveja sam ja tako procenjivao. On je

bio obična nula. Prema tome, ako si video da je Dok Holidej sredio Keloveja, nisi video bogzna šta.

Slim je i dalje gledao sumnjičavo, ali nije nameravao da se dalje raspravlja i protivureći šerifu. Ovensov dolazak bacio je u zasenak njegovu priču o Holidejevim sposobnostima i on, nezainteresovan da dalje ostane, ispi svoje piće, diže se i pođe prema jednoj salunskoj zabavljačici, koja mu se rutinirano nasmešila i zavukla mu ruku u džep, proveravajući da li ima novca.

– Poslednji obračun, koji sam imao u San Antoanu – nastavio je sada da priča Ovens – bio je kada me je Džo Mongomeri izazvao jednog pijalnog dana na Placa del Sol. Ljudi, trebalo je da vidite kako je narod bežao! Još nisu svi ni stigli do zaklona kada sam ja s tri metka pogodio Džoa, a on još nije ni izvukao revolver iz futrole! A on je bio čovek s revolveraškom reputacijom daleko većom od Kelovejove. Bio je čuven od El Pasa do Čejena.

– Je li to bilo onda kada je zalutalo tane pogodilo jednu ženu, Bene? – upita ga Marti Bas kobajagi naivnim tonom.

Ovens ga besno pogleda:

– Možda. Mora biti da ju je Džo slučajno pogodio.

– Nisi li maločas rekao da Džo nije uspeo ni da izvuče revolver? – upita Bas, stavljajući šaku za uho kako bi bolje čuo. Od Ovensovog ljutitog pogleda nervozno se trgao, pomislivši da je možda otišao predaleko. Brzo je dodao: – Mislim da si tako rekao...

– Ti me nikad ne puštaš da završim, Marti – reče šerif ledeno. – Ta

žena nije bila pogođena kada sam se ja obračunao s Džo Mongomerijem. To se desilo ranije, kada je on sredio Fleša Migena. Ljudi ponekad pobrkaju događaje, znaš.

Bas klimnu glavom, a čelo mu se oznojilo:

– Jeste, biće da je tako. Događa se zbrka.

Ovens se okrenuo šanku i dlanovima se oslonio na uglačani lim. – Daj mi flašu viskija, Biće – reče barmenu.

Bić pogleda Basa, koji se samo na trenutak kolebao pre nego što je potvrdno klimnuo glavom. Ovens zgrabi flašu i pohlepno je prisloni na usne. Začulo se klokotanje i ostali gosti, koji su se nalazili u blizini, razišli su se do svojih stolova, ili su se naprosto udaljili od šerifa. Marti Bas se nakašlja da pročisti grlo, a onda reče:

– Bene, nameravao sam da razgovaram s tobom o tvom dugovanju na kocki...

Ovens se žustro okrete prema njemu:

– Znaš šta, Marti? Ti si jedini u ovom smrdljivom gradu koga žulji želja da me pita za novac.

– Hoćeš reći jedini dovoljno hrabar za to – reče Bas, ali je malo ustuknuo kada je video preteći sjaj u Ovensovim očima. Shvatio je da šerif nije raspoložen da ga neko opominje na njegovo dugovanje. Zato se usiljeno nasmejao: – Kažem samo da nisam naplatio od tebe dugovanje od prošlog meseca, a ovog meseca izgubio si dvostruko toliko... To je sada već prilično velika svota. Znaš, ja sam poslovan čovek.

– A ja sam šerif ovoga grada. Imaš li nekih pritužbi na to kako ja obavljam svoj posao? Hoću da kažem, ja pazim da tvoj salun ne bude oštećen i demoliran kada subotom u grad na-vele kauboji s obližnjih rančeva. Radim li to ili ne? I to ima neku vrednost, to moje zalaganje da očuvam tvoju imovinu.

– Zaboga, Bene, znaš i sam da za to od grada primaš platu. Plaćen si da održavaš red i mir. I mogao bih još dodati kako ne preduzmeš baš mnogo da sprečiš tuče. Niko ne poteže oružje, to je tačno, ali posle svake subote ostaje gomila polomljenih stolica i stolova, koje treba popraviti, a štetu mi redovno pričinjavaju tuče između kauboja s rančeva „Bar sedam“ i „Flajng Bi“...

Ovens uze čašicu i nali sebi viski.

– O-kej, nisi dakle zadovoljan načinom kako ja održavam red u gradu. Pa, rekao si to baš u pravom trenutku, mister, jer sam veoma raspoložen da od sada sve radim striktno po zakonu. A počecu od ovog trenutka i na ovom mestu...

– Eh, ne budi na kraj srca, Bene. Nisam mislio da ti... – zaustio je vlasnik saluna, ali je naglo zaćutao, jer nikada do sada nije video Ovensa tako razgoropađenog. Ali bilo je suviše kasno.

Šerif je čvrsto korakom prešao preko odaje do stola za kojim su tri kauboja pevala neku bučnu kaubojsku pesmu, od koje, kada su stigli do najviših tonova, samo što se krov nije podigao. Klavirista se smejuljio od uha do uha, a par salunskih devoja-

ka posmatralo ih je, zabavljeno njihovim pevanjem.

Ovens odjednom gurnu zaprepašćene devojke u stranu i, priskočivši klaviru, s treskom zaklopi poklopac. Zatim je jednim pokretom ruke zbrisao bokale s pivom, koji su se nalazili na klaviru i zgrabivši trio pevača, počeo da im treska glavu o glavu. Pijani kauboji se zateturaše i dvojica padoše na kolena, a treći je ostao da visi, oslonjen rukama na klavir, trepćući pijano i trljajući rukom bolno čelo. – Šta je to, do đavola...

– Zaveži! Svi zavežite! – povika Ovens. – Remetite mir vašim urlanjem. Greška je tvoja, Marti, jer ti je dužnost da paziš da se gosti ponašaju kako treba. Ovaj put ćeš proći samo s opomenom, a sledeći put, kad se dogodi nešto slično, zatvoriću ti kafanu.

– Na šta to, do vraga, ciljaš? – Bas počeo da mu prilazi između zaprepašćenih gostiju. – Čoveče božji, koliko je bilo večeri kada si se i sam napio od pića kojim su te častili i pridružio se istom takvom pevanju, od kojeg se nije tresao samo krov, već cela kuća.

– Rekao sam ti da paziš da ne bude galame ili ću ti zatvoriti salun. Sem toga, uhapsiću i podneću tužbu protiv svakoga ko remeti javni red i mir. Takvima je mesto u zatvoru. Vreme je da one ćelije posluže svojoj svrsi. Uzgred budi rečeno... kazna za to je dvadeset pet dolara. Prema tome, neka svako dobro razmisli pre nego što počne da podvriskuje ili poskakuje.

– Sto mu muka ... – promrmljao je jedan od pijanaca.

Ovens se okrenu prema njemu:

– Ti mi nešto prigovaraš, Riverse?
Čovek je bio suviše pijan da bi znao s kim govori. – Smrdljivi kučkin sine – viknuo je i pokušavši da se odlepi od klavira, zamahnu rukom na šerifa. Nije, međutim, uspeo da održi ravnotežu. Sapleo se i pao na kolena. Iz usta svih prisutnih začuo se prigušen krik užasa, jer se u šerifovoj ruci odjednom našao revolver i njegova cev se svom težinom spustila na Riversov glavu. Tup odjek čuo se jasno u nastaloj tišini. Kauboj se trgao pa ispružio po podu.

– Hej, Bene – protestovao je vlasnik saluna, prilazeći mu – ovaj čovek nije nikome učinio nikakvo zlo... – Zamuknuo je, ukočivši se, kada je osetio pritisak hladne revolverске цеви na trbuh. Spustio je pogled i pobledeo opazivši da je obarač revolvera zapet. Onda diže pogled i susrete se s Ovensovim, izobličеним od mržnje i besa.

– Hoćeš da ti zatvorim lokal, je li, Marti? – zaškrgetao je šerif zubima. Bas ustuknu i odmahnu glavom:

-- Naravno da neću. Ne želim samo...

– Zapaniti šta sam ti rekao... i svi vi ostali. – Owens veštim pokretom ruke vrati revolver u futrolu, a onda se sagnuo i dohvatio Riversa za oko-vratnik košulje. Onako ispruženog, vukao ga je celom dužinom saluna i dalje, kroz vrata.

Posle nekoliko trenutaka dvojica hrabriji gostiju pohitali su ka vratima, koja su se još njihala i pogledali napolje.

– Svega mi! – izusti jedan od njih zadihano. – Eno, nosi Riversa prema zatvoru!

– Šta je, do vraga, sunulo šerifu u glavu? – upita neko.

Niko nije znao da odgovori na to pitanje. Bas je smatrao da šerifovo ponašanje mora imati neke veze s Docom Holidejem. Klica ideje kako bi tu pretpostavku mogao upotrebiti u svoju korist počela se lagano uobličavati u glavi vlasnika saluna.

Slim, kauboj koji je tvrdio da je u San Antoanu video dvoboj Holideja s Kelovejom, krenuo je na ulicu, s mukom silazeći niz stepenice. Te večeri prilično je popio i osećao se raspoložen. Od njegove plate ostalo mu je bilo samo nekoliko dolara i on je razmišljao o tome kako će ih najbolje potrošiti ako za taj novac kupi kartu za dilažansu koja će ga odneti kući, jer je njegov ugovor s rančem „Kros T.“ tih dana istekao. U Hjustonu je imao majku i mlađeg brata i hteo je da ih poseti.

Izašavši u mračnu, sporednu ulicu izvadio je iz džepa novac i počeo ga brojati, pevušeći u sebi, posrćući, neku pesmicu. Jedanaest dolara. Dobro, ostaviće deset u čizmu, a jedan, poslednji, potrošiće na viski pre nego što pojaše i uputi se nazad na ranč. Tamo neće stići pre jutra, ali svejedno, do tada će već biti trezan i...

Odjednom je naleteo na nešto i zatureo se unazad, trepćući.

– Šta to, do vraga, radiš? – začu se glas Bena Ovensa.

– Oh! Izvinite, šerife, nisam vas video...

– Naravno. Suviše si pijan da bi mašta video.

– Hej, nisam baš toliko pijan!

Glava mu polete unazad od udarca čvornovate pesnice i on, jeknuvši, polete nazad i tresnu leđima o zid zgrade.

– Ako ja kažem da si pijan, balavi kućkin sine, onda jesi pijan.

Slim odmahnu glavom i prinese ruku okrvavljenim ustima. – Gospode Bože – promućao je i s nevericom zagledao u slomljeni zub koji je držao u ruci. – Zašto si me, dođavola, tako strašno udario, prokleta kopile?

Ovenovi iskeženi zubi blesnuli su u mraku. – Nije trebalo da mi to kažeš, Slime – rekao je ledenim glasom. – Takve reči me dovode do besa... pogotovo zato što nikada nisam saznao ko mi je otac.

Slim je zastenjao od strahovitog udarca koji ga je pogodio u pleksus. Zgrčio se, uhvativši se rukama za stomak, ali ga je šerifova čvrsta ruka gurnula nazad na zid i zadržala ga u tom položaju, dok ga njegova pesnica nije nekoliko puta pogodila po licu, svaki put sve jače i jače. Zatim se počela zarivati u stomak zadajući pijanom kauboju seriju uništavajućih udara. Kada ga je Owens konačno pustio da padne na trotoar, iz njegovog grla čulo se samo isprekidano krkljanje.

Šerif se žurno osvrnu i pogleda oko sebe. U mračnoj ulici nije bilo nikoga. Brzo je kleknuo, pokupio rasturene banknote i tutnuo ih u džep svoje košulje. Zatim je upola ispravio Slima, prebacio ga sebi preko ramena i odneo ga do zatvora, gde ga je uz tup tresak bacio u ćeliju pored njegovog

već dovedenog kompanjona koji je glasno hrkao.

Zaključavajući vrata za sobom, šerif se zadovoljno osmehnulo. Popeo se uz stepenice do svog stana, ližući oderane zglavkove pesnica. Džin je već bila u postelji, ali on je upalio svetiljku i prodrmao je.

– Budna sam – rekla je razdraženo kada je opazila crvenilo njegovih očiju, mada je Ben pokušavao to da sakrije, okrenuvši lice od svetiljke.

– Evo ti! – bacio joj je u lice banknote, koje je oduzeo od Slima. – Ovdje imaš deset dolara. Time možeš da kupiš pristojnu hranu i pripremiš gospodski ručak i večeru za Doka Holideja, jesi li razumela?

Džin se uspravi u sedeći položaj. – Otkud ti novac? – upitala je, kupeći razbacane novčanice.

– Imao sam sreću na pokeru – promrmljao je. – Hajde, šta me gledaš tako iznenađeno? Dešava se i to, čak i meni. I uradi kako sam rekao. Ne želim da Dok Holidej pomisli kako svojoj ženi ne dajem dovoljno novca.

– Kuda... kuda ćeš sada? – upita Džin uznemireno, kada se uputio nazad prema vratima.

– Još nisam završio noćno patroliranje – progundala Ben i iziđe.

*

Sledećeg jutra Marti Bas je zaključio kao je Ben Owens mnogo bolje raspoložen. Više mu je ličio na onoga kakav je bio kada je prvi put stigao u Rio Sabu. Pio je za barom s Dokom Holidejem i izgledalo je da među njima nema nikakve otvorene surevnji-

vosti. Ostavljali su utisak starih prijatelja, koji uz čašu pića uživaju u prepričavanju događaja iz dobrih starih vremena. U salunu je bilo dosta dokoličara i pijanih radoznalaca i to je Basu odgovaralo jer se piće točilo potocima, što je za njega značilo dobru zaradu. Bio je toliko raspoložen da mu je padalo na um i da šerifov kokarski dug još malo poveća.

– Šta je bilo s onim rančerom koji je imao prevez preko oka, znaš, onaj iz Sonore? Kako mu beše ime, Dok? Onaj koji je doveo Lefti Spaldiga.

– Ne sećam se njegovog imena, ali ga je grupa s kojom je jahao zvala „Sokolovo oko“.

– Jeste, tako je! „Sokolovo oko“. Znaš da sam ga dovodio skoro do luda time što bih sprečio pokušaj njegovih ljudi da preteraju njegovu stoku preko zemlje koja je pripadala čoveku za koga sam radio. Konačno je rekao kako će sve nas revolveraše sahraniti dva metra pod zemlju. Nasmejao sam se bio na to, misleći kako će to on lično pokušati. Ali, ne, nije mu to bilo na umu! Poslao je po tog Leftija Spaldiga, koji je stekao ime dole na jugu, u Matamorosu. Kad je taj Lefti stigao u Sonoru utvrdio sam da je pravi kepec. Nije bio visok ni metar i po!

Ovens se prigušeno nasmejao, a Holidej je zavrteo glavom, osmehujući se i sam, setivši se tog prizora. Ljudi oko njih stajali su zablenu i slušali.

– Stvarno to mislim – nastavi šerif i zastade u pričanju samo toliko da sruči u grlo čašicu viskija. Ruka mu je podrhtavala dok je nalivao drugu

i iz boce se prolilo malo tečnosti na šank. Dakle, taj Lefti nije bio krležjav čovek nego pravi patuljak. A cev pištolja bila mu je dugačka koliko i njegova butina. Ali moram priznati kako je bio najopasniji mali čova koga sam ikada video. I konj mu je bio mali i jahao ga je na specijalno napravljenom sedlu. I kada ga je „Sokolovo oko“ video, nije mogao verovati sopstvenim očima i pljuvao je i psovao ceo dan i neka me vrag nosi ako nije svoje mišljenje izrazio pitanjem ko je Leftijev otac. To se Leftiju nije baš svidelo i on je potegao revolver na jednookog rančera. Ali što zbog ljutine, što zato jer je gađao s boka, on je pogodio „Sokolovo oko“ u stražnjicu. Rančer je, urlajući, jurio niz glavnu ulicu, skačući kao prerijski zec, upola psujući, pola jaučući, a Lefti je bio toliko besan da je ubio njegovog konja, a onda se popeo na prazno bure za kišnicu, pojahao svoga i odjurio iz grada. To je bila najsmešnija zgoda koja se desila u toku tog stočarskog rata.

– Ne samo to, nego se tom zgodom stočarski rat i završio – reče zapadnjak, smeškajući se pri sećanju na taj događaj dok se okupljena gomila tresla od smeha. – U svakom slučaju, završio se za „Sokolovo oko“. Sedmica nije mogao da se popne u sedlo, a kada je ozdravio bilo je suviše kasno da potera stoku na pijacu, pa je morao da je proda čoveku za koga si ti radio, što je ovaj od početka priželjkivao i zbog čega je sukob i počeo... i, kuda si ti posle toga otišao, Bene? Koliko se sećam, nisam te video godinu-dve...

– Jeste. Ja sam otišao za Čejen, na veliki rodeo. A ti?

– Mene su privukle kockarnice u Kaliforniji.

– Da, da... A ja sam tamo, u Čejenu, naleteo na Bada Šihena i Rokija Gofa. Bad mi je bio prijatelj od ranije. Počeli smo pijančiti, a onda je nekako došlo do raspre između mene i njega. Nije bila u pitanju neka važna stvar, ali se ipak završilo time da sam se našao na ulici protiv Bada i Rokija.

– I šta se desilo? – upita neko radoznalo.

Ovens spusti praznu čašu na šank.

– Sredio sam ih.

– Zar prijatelja? – povika nepoznati slušalac.

Šerif ga mrko pogleda.

– U mom pozivu čovek nema pravih prijatelja. Bili smo samo neko vreme prijateljski raspoloženi jedan prema drugom i to je sve.

– Ali ti i Holidej ste prijatelji. Zar nije tako?

Dok i Ovens izmenjaše ozbiljne poglede.

– Moglo bi se tako reći – odgovori tiho zapadnjak.

– Svakako. Ja mislim da jesmo. A ti? – Ovensu u dubini oka zaigra plamičak zlobe. – Između nas nikada nije bilo nikakvih nesporazuma.

Holidej se zamišljeno igrao praznom čašom. Pitao se koliko bi bilo moguće prijateljstvo između njega i ovog običnog revolveraša, kome je jedini cilj bio popiti bocu viskija dnevno, sesti za kartaški sto i igrati se revolverom. Ali nije bilo razloga da otvori karte i nepotrebno raspiruje

strasti. Osmehnuo se krajičkom usana i rekao: – Davna vremena, Bene.

Ovens se namršti:

– Šta to znači?

Holidej žmirnu, sluteći kako je povukao mačka za rep.

– To što sam rekao. Davna vremena.

– Nećeš valjda reći da između nas može doći do razmirica... Hajde, reci! Ne misliš valjda da bi me mogao pobediti u gađanju mete?

– Ne. Ne mislim to da kažem. To bi moglo biti tako, ali i ne.

– Dabome da ne! – prasnu Ovens i odmače se od šanka za dužinu ruke.

– Mogu da pogodim isto toliko meta koliko i ti, isto toliko brzo i iste veličine. Može da bude i da sada, ako baš hoćeš, mogu pogoditi i manju metu od tebe.

Zapadnjak slegnu ramenima:

– Ako ti tako kažeš.

– Sto mu gromova, mogu! Hajde, izađimo iza saluna! Da proverimo šta je istina! Pristaješ?

Ljudi u salunu zaurlaše u znak odobravanja. Holidej se ispravi i pogleda Basa:

– Imate li vi nešto protiv?

– Ni govora! Radite kako hoćete... ukoliko se posle toga svi vratimo u moj salun da tu proslavimo pobjedu.

Gomila jurnu prema zadnjim vratima, koja su vodila u dvorište. Počele su da padaju opklade i novac da prelazi iz ruke u ruku. Ljudi su prosto poneli Doka i Ovensa sa sobom.

U Rio Sabi bilo je vrlo malo događaja koji su mogli razbiti monotoniju zabačenog i suncem sprženog grada. A takmičenje, kao ovo, moglo je iteka-

ko pokrenuti duhove u gradu. Vest o tome da će Holidej i Owens oprobati svoje umeće na meti raširila se kao prerijski požar pre nego što je Marti Bas i uspeo da postavi mete. Bile su to prazne boce od viskija, poređane na ogradu nasuprot zadnjem zidu Basovog saluna.

– Ih, to nije ništa. Takvu metu pogodiću zavezanih očiju – izjavi Owens hvalisavo i još dok je izgovarao poslednje reči njegov revolver je zagrmio i uplašeni posmatrači poskočiše od straha. Boce su se raspršile u stotine sitnih komada, a na ogradi su ostala samo njihova dna.

Pre nego što je odjek pucnjave zamro u preri, u zapadnjakovoj ruci našao se jedan od njegovih koltova i šest uzastopnih crvenkastih plamika. Ka planulo je iz metalne cevi. Boce su se raspale u tren oka.

– Juhuu! – zaklicala je gomila posmatrača.

– Daj nam nešto što vredi gađati, Marti – viknu Owens kočoperno. – Boce su meta za dečicu, a mi smo ljudi od zanata.

Bas se počeo kažiprstom iza uha.

– Ne znam šta bih mogao izmisliti. Šta kažeš na to da položimo boce na bok, a da grliće okrenem prema van, pa da pokušate da kroz grlić pogodite dno boce... To bi bilo nešto što do sada niko nije izveo.

Na Ovensovom licu ukaza se neodoumice, ali je Holidej odmah prihvatio predlog:

– Da, to bi moglo biti zanimljivo. Tako nešto nikada nisam probao.

Marti Bas je otišao u salon da među odbačenim praznim bocama potra-

ži one, koje bi odgovarale, a u tome su mu svesrdno pomagali i ostali prisutni, prevrćući prazne sanduke i gomile otpadaka, koji su se nalazile iza kuće. Holidej i Owens su se pogledali i namignuli jedan drugome.

– Čuo sam da si prošle noći razbio nekoliko pijanih glava – reče Dok ravnodušno.

Serif slegnu ramenima:

– Nisam bio dobre volje. Jutros sam ostavio vrata zatvora otvorena. Uhapšenici su još spavali, ali kada se probude, videće da mogu da odu, pa će verovatno to i učiniti. Ne verujem da će me čekati... Hej, Marti, šta je s tvojim bocama, čoveče?

Bas je pokretom ruke poručio da je sve u redu i posle toga se povukao u stranu. Na ogradi je ostalo deset boca, položenih na bok, grlićem okrenutim ka takmičarima.

– Ko će prvi? – upita Owens.

– Prepuštam ti sa zadovoljstvom prednost – reče Holidej uz gađanje gest rukom.

Ovens klimnu glavom, malo razmaknu noge da bi dobio čvršći oslonac i žmureći pogleda boce koje su se svetlucale na suncu.

– Oven, podli, prljavi lupežu – razlegao se odjednom jedan promukao glas. Sve oči se okrenuše prema zadnjim vratima saluna, a onda su ljudi počeli da beže levo i desno i da ležu na zemlju. Jer na vratima se pojavio kauboj zakrvavljenih očiju s napereonom, zapetom puškom.

Bio je to Slim.

– Bedni kučkin sine, ukrao si mi sav novac koji sam imao...

Već naperenu pušku Slim je još malo podigao do visine šerifovih grudi, ali Owens se kao čigra okrenuo i iz njegove ruke kao da je sevnula munja, praćena gromkim pucnjem od koga se prolomilo dvorište. Strahoviti udar teškog kuršuma odbacio je Slima unazad na vrata, a onda je nesrećni kauboj učinio još jedan klimav korak prema dvorištu i ispružio se potbuške na zemlju. Zgrčio se još jednom i posle toga umirio.

U dvorištu je zavládala grobna tišina, kako se obično desi uvek kad nečiji život bude tako nasilno prekinut. To što se odigralo sada je zaprepastilo većinu prisutnih, mada bi u nekim drugim okolnostima dobar deo njih priželjkivao da vidi takav obračun.

– Čoveče – javio se neko prigušenim glasom – ako postoji neko ko bi mogao brže potegnuti revolver, onda bih voleo da taj čovek bude moj prijatelj!

Ovens se okrenu ka Holideju:

– Nisam to želeo. Morao sam da potegnem.

– Da, nije bilo izbora – složio se zapadnjak. – I moram priznati da si u jednome u pravu: brži si nego onih dana od kada te se sećam.

Ta konstatacija zadovoljila je Owensa i lice mu se razvuklo u osmeh. – O-kej, neka neko od prisutnih odnese Slima pogrebniku, a mi ćemo nastaviti da gađamo metu.

Zapadnjak odmahnu glavom:

– Ne, nećemo. Bar ja neću. Nisam više raspoložen za to. Smučilo mi se pucanje.

Ovens je izgledao iznenađen:

– U čemu je stvar? Bojiš se da ću te tući u preciznosti, kao što sam te tukao u brzini potezanja?

Negodujući, Dok odreže:

– Nikada nisam rekao da si brži od mene na potezanju, Bene. Rekao sam samo da si brži nego što si bio.

– Onda to znači da sam brži od tebe – bio je uporan Owens. – Uvek sam bio brži.

Marti Bas je iz blizine slušao njihovu raspru i misli su mu se grozničavo kovitlale u glavi.

Holidej se na Benovu izjavu samo osmehnulo i palcem odgurnuo šešir više ka potiljku. – Pa dobro, neka ostane na tome. – Dodirnuo se rukom po stomaku. – Mislim da bi bilo pametno da se osvežim jednim pivom pre ručka. Priznajem da sam ogladnio.

– Do đavola, zašto nisi rekao da si gladan? – uzviknu Owens, vraćajući revolver u futrolu. – Hajdemo! Džin priprema ručak za nas.

Dok uzmače korak.

– Ma hajde – navaljivao je šerif uporno. – Dao sam joj novac da pripremi dobar ručak i ona će ga spremi ti. Još i ne znaš šta je Džin u stanju da spremi!

Uhvatio je zapadnjaka za ruku i pogurao ga napred, a ovaj je pošao pred njim bez daljeg opiranja, praćen pogledom Martija Basa.

Dok su išli Holidej se pitao otkuda taj novac, kojim će Džin pripremiti ručak za njih dvojicu...

Nije mogao a da ne pomisli na optužbe koje je izgovorio nesrećni kauboj.

Je li Ben Owens...

VI

Neverovatno je kako se u malim gradovima novosti šire vrtoglavom brzinom.

Kada su Holidej i Owens stigli do šerifovog stana iznad zatvora, Džin ih je očekivala bleđa, napeta i očigledno jako uznemirena. Klimnula je kratko glavom zapadnjaku, a onda se obratila svom mužu!

– Je li to istina, Bene?

– Šta: je li istina? – zamumlao je šerif, bacivši šešir na stolicu i nastavlja jući da hoda kroz predsoblje prema kuhinji, pri čemu je otkopčao rukave košulje.

Džin je pohitala za njim:

– To da si nekoga ubio. Kažu da je to bio Slim Riger.

– Jeste. Napao me je sa zapetom puškom. – Owens je izvukao stolicu ispod stola i pre nego što je na nju seo, okrenuo se prema svojoj ženi s osmehom na licu: – Dodavola, obarač na puški bio je zapet i on je već pritiskao okidač, ali ja sam ipak uspeo da ga preduhitrim. Je li tako, Dok?

Holidej klimnu glavom, ne skidajući pri tom pogled s Džin:

– Bila je to časna i poštena borba, Džin. Ben stvarno nije imao izbora. Ničim nije izazvao obračun.

Mlada žena je lagano klimnula glavom, a po izrazu njenog lica moglo se reći da je u izvesnom smislu umirena. Ali nedoumica je još nije napustila: – Ali šta je moglo navesti jednog tako tihog i mirnog čoveka kao što je Slim da krene na tebe s uperenom pu-

škom? – upitala je muža. – Ne mogu to da shvatim...

Ovens se spusti na stolicu i kratko odmahnu rukom:

– Šta znam? Možda mamurluk. Nego, reci šta je s ručkom? Jesi li pripremila nešto dobro novcem koji sam ti dao?

Džin neprimetno stisnu usne i klimnu glavom. Onda je prišla štednjaku kako bi otud uzela i servirala rumeno ispečen biftek i pržene krompiriće, sa kuvanim mladim graškom i salatom od paradajza kao prilogom. Uz to su se na stolu našli svež hleb i tek umućeni domaći maslac, kao i sveže pržena kafa. Na kraju su sledili pita od jabuka i krem od višanja.

– Moram priznati da je ovo bio najukusniji ručak koji sam pojeo u poslednjih nekoliko godina, misis Owens, i kada vam to kažem, verujte da sam sasvim iskren – rekao je zapadnjak, nameštajući se udobnije na stolici. – Imam utisak da mi posle ovoga neće trebati ne samo večera, nego ni doručak.

Mlada žena je bila zadovoljna pohvalom i rumenilo joj je oblilo lice. Sada je izgledala raspoloženija i opuštenija nego odmah po dolasku njenog muža i Holideja. U toku ručka Dok se sve vreme trudio da održi razgovor o San Augustinu, kako bi skrenuo njene misli s ubistva koje je počinio Ben, što ju je, izgleda, u podsvesti stalno mučilo. Pitao se nema li to neke veze s novcem koji joj je Owens dao da pripremi ručak za njih...

Ben tokom jela nije govorio mnogo, verovatno i zato što su Džin i Dok razgovarali o ljudima koje su poznavali

tokom proteklih godina i to u delu zemlje koji Ben nikada nije video, pa mu otuda i ti razgovori nisu bili bliski.

Kada je njegova žena počela da sa stola uklanja zdele i tanjire i kada je Holidej pripalio mirišljavu cigaru, Ben s prizvukom jetkosti reče:

– Jeste li vas dvoje konačno iscrpli razgovore o uspomenama?

Zapadnjak upola začuđeno, a upola upitno podiže obrve, ali se Džin namrštila i ćutke nastavila da skuplja posude.

– Ja, eto, zaista se ne sećam skoro ničega, ili se sećam vrlo malo pojedinosti o gradu u kome sam rođen i gde sam proveo mladost – nastavi Ben. – Možda je to zbog toga što nigde nisam dugo ostao, a možda i zato što mi ta sećanja ne bi bila prijatna.

– A ja se baš rado sećam svoje mladosti – živahno se javi Džin, kao da želi da oponira svome mužu. – Mada je čudno da se tako dobro sećam nekih sitnica, iako sam bila vrlo mlada.

Njen muž se namršti:

– Sigurno se ne sećaš svih pojedinosti. To naprosto nije moguće. Kao što i sama kažeš, bila si jako mlada. Ovo o čemu si razgovarala s Dokom, to je samo tvoja želja da budeš učtiva prema gostu. Ti si jednostavno umišljala da se nečega sećaš...

Na tu potcenjivačku konstataciju Džin porumene. Dok povuče gust dim iz cigare i umeša se:

– Ja verujem da se Džin svega seća. Svest mlade osobe neverovatno snažno upija utiske. I još nešto: kada počnete o nečemu da govorite, sam razgovor, malo-pomalo, sve više oživlja-

va uspomene. – Ustao je. – U svakom slučaju, bilo to iz učtivosti ili ne, ja sam u tom razgovoru uživao, kao i u jelu, i na tome vam oboma zahvaljujem.

– Kuda ćeš? – upita Ovens oštro. – Mislio sam da ćemo posle ovoga postaviti s čašicom pica...

– Ne, ne bih sada, Bene. Želeo bih malo da odremam posle ovog jela i svih utisaka, ja i nisam baš pravi partner za pijančenje. Par čašica, u redu, ali više od toga nije u mojoj prirodi. A ne sećam se ni da si ranijih godina ti toliko pio, Bene. Videćemo se možda večeras... čekaj! Nešto mi je palo na pamet! Kako bi bilo da izvedem vas dvoje na večeru? Hotel u kome sam ima mali, prijatan restoran. Ne znam kakva im je hrana, ali ne može biti loša, ali to i nije najbitnije jer smo danas uživali u predivnom ručku. Mogao bih rezervisati sto...

– To bi zbilja bilo divno, mister Holideje – osmehnula se zadovoljno Džin. – U poslednje vreme, istina, nikuda ne izlazimo, ali...

Dok je to govorila, muž je netremice posmatrao. Onda je preseče obraćajući se gostu: – Mi smo te već pozvali da dođeš kod nas na večeru, sećaš li se, Dok? Rekao sam ti da ćeš se hraniti stalno s nama dok si u gradu. Taj poziv i sada stoji.

Zapadnjak nekoliko puta prede pogledom od Ovensa do njegove supruge.

– Pretpostavljam da imam pravo da vas pozovem na večeru ako to želim. A želim, jer nameravam sutra da nastavim put, Bene. Zato bih voleo da provedemo jedno veče zajedno u gra-

du pre nego što otputujem. To nije u suprotnosti s tvojim pozivom. Šta kažeš na to?

– Molim te, Bene! – obratila mu se Džin.

Ovens se namršti:

– Uvek mi govoriš kako nemaš šta da obučeš, čak ni za svaki dan kada ideš u nabavku. Šta bi onda obukla kad bismo izašli na takvo jedno mesto kao što je hotelski restoran?

– Ja više ne vodim damski krojački salon, ali nisam sasvim zaboravila kako se kroji ili prepravlja haljina. Danas popodne mogu nešto napraviti. Veoma je lepo od mister Holideja što se ponudio da nas izvede. To bi bila tako ugodna promena, Bene...

Šerif je napucao usne, a onda odlučno odmahnuo glavom:

– Ne, ipak ne. Ja noćas opet moram u patrolu po gradu. Ne bih se osećao dobro posle obilnog jela i pića... Bolje je da budem svež i pripravan. Ipak, hvala na pozivu, Dok. Večeraćeš ovde s nama, kako je dogovoreno.

Džin klonu i na licu joj se mogla pročitati tuga. Onda je stisnula usne i energično se vratila svom poslu. Holidej joj se galantno pokloni. I on je bio razočaran Ovensovim odbijanjem.

– Žao mi je što ne možete da prihvatite – rekao je. – Ali i ja neću više da vam smetam, Bene. Ne, nemoj da se protiviš! Vi ste oboje bili vrlo ljubazni. Večeras ću jesti na nekom drugom mestu. – Osmehnulo se. – Naravno, ako u mom želucu još bude bilo mesta posle ovako obilnog i ukusnog ručka... Uostalom, možda ću te videti kasnije, u salunu, Bene. Adio, mi-

sis Ovens i još jednom hvala na svemu. Uživao sam kao retko kada.

Džin mu se toplo osmehnula:

– U svako doba ste dobrodošli u naš dom, mister Holideje. Jeste li sigurni da nećete doći na večeru...?

– Ne, stvarno ne bih mogao.

– Pretpostavljam da nećete otići a da se ne... oprostimo? – dodala je bez okolišanja, ne obazirući se na oštar pogled koji joj je dobacio muž.

– Naravno da neću. A sada, do viđenja!

Ovens ga je ispratio do vrata. Kada se vratio u kuhinju zatekao je suprugu kako stoji podbočena pored sudopera.

– Zašto si to učinio, Bene? – upitala je oštro.

Pogledao ju je s izrazom iskrenog iznenađenja:

– Učinio... šta?

– Zašto si odbio poziv? Mi... nas tako retko neko poziva u posetu. U stvari, niko nas nigde i ne poziva. Ja jesam dobila nekoliko poziva od bivših mušterija i prijatelja, ali niko od njih ne želi da stvarno bude blizak s nama od kako sam se udala za tebe.

– Hoćeš da kažeš kako sa mnom nešto nije u redu?

Džin je primetila njegov ljutit i ratoboran ton i progutala je odgovor koji joj je već bio na vrh jezika. Uzdahnula je:

– Oh, nije važno. Zaboravi.

Ovens joj je, međutim, prišao i, zgrabivši je za ruku, grubo je okrenuo k sebi:

– Hajde, reci! Ako već imaš nekih podlih i gadnih misli u glavi, onda ih izreci što pre. Smesta! Kaži šta mi-

sluš dok ti je još sveže pred očima upoređenje između mene i Doka!

Džin zatrepta, zaprepašćena njegovim insinuacijama:

– Šta... šta ti to umišljaš...

– Ne poriči, dođavola! Sve je jasno ispisano na tvom licu! Neprekidno si me upoređivala s Dokom. On ume lepo da priča o tvom rodnom gradu i o pišljivim prijateljima tvoje majke, kojih se ti čak i ne sećaš. Ti se naprosto slažeš s onim što on kaže. Ako bi on rekao da je belo u stvari crno, samo ako je to u vezi s tim đavoljim San Augustinom, ti bi se složila da je tako.

– Bene, ti si lud! Ponašaš se kao da si ... ljubomoran. Za ime božje, to je bio samo običan razgovor za vreme ručka. Prijatna promena u odnosu na ogovaranja i jednolična govorkanja o Rio Sabi.

– U odnosu na razgovore kakve ja obično vodim... to si htela reći?

– Oh... ne, ne vredi! Zaboravimo sve to... – Okrenula se s namerom da se posveti svome poslu, ali se odjednom osvrnula preko ramena i dodala: – Ima samo jedna stvar koju bih htela da raščistimo, Bene! Čula sam da te je Slim Rigen optužio da si mu prošle noći uzeo neki novac. Je li to onih deset dolara koje si mi dao za...

– Sto mu gromova! – dreknu Ben i hitnu svoju duvankesu i upola zavijenu cigaretu u vatru. Onda je zgrabio svoj šešir i izjurio iz kuhinje, lupajući nogama u hodu toliko da se ceo sprat tresao. Zidovi su zadrhtali kada je, izlazeći na stepenište, zalupio vrata za sobom.

Džin je drhteći prevukla rukom preko čela i ugrizla se zabrinuto za donju usnu. Odjednom je uhvatila sebe kako razmišlja o tome da bi joj bilo drago ako Dok Holidej ne bi napustio grad tako brzo kao što je rekao.

*

– Gde si večerao? – upitao je Ben Doka kada mu je prišao s čašom brendija u ruci. Bilo je očito da mu to nije prva.

Holidej ga pogleda i ležernim pokretom ruke plati svoj brendi. – U restoranu – odgovorio je. – Nisam bio gladan, kao što znaš.

– Onda nije velika šteta što je propušten večerašnji izlazak na koji si nas pozvao? – Ovens je zaplitaو jezikom i istresao viski u grlo, a čašicu gurnuo da klizne šankom prema barmenu, što je značilo da je treba natočiti. Bič je pogledao zbunjeno, ali je posle kraćeg dvoumljenja ipak napunio.

– Nije važno – odgovori Holidej. – Mislio sam samo da će Džin prijati promena. Ne bi morala da kuva i da sprema. Znaš kako je: žene vole da se ponekad obuku i izađu van kuće.

Ben zažmiri:

– Kako si to postao toliki stručnjak za lepši pol?

Holidej diže obrve i otpi gutljaj brendija.

– Ta ovih nekoliko godina sakupio sam nešto iskustva, Bene. Ali ti mi izgledaš nešto nakostrešen. Zar nešto nije u redu?

Ovens se namrgodio:

– Šta, na primer? Moja žena provede ceo ručak ne obraćajući pažnju na mene i sve vreme brblja o glupostima s čovekom kog je samo dvaput sreća, a onda mene optužuje kako pijem i trošim poneki tričavi dolar. Šta misliš: šta tu nije u redu?

– Čuj, Bene, čini mi se da iz te priče o San Augustinu izvlačiš više nego što to sve vredi. Pogledaj malo oko sebe! Pogledaj Rio Sabu! To je varoš Bogu iza leđa. Za ženu kao što je Džin to je pravi zatvor. Onaj razgovor činio joj je dobro, jer je malo proširila vidike, makar bilo u pitanju samo sećanje na detinjstvo i mladost.

Ben tresnu pesnicom o šank, na šta se ostali gosti uplašeno trgoše. Prosiktao je kroz zube:

– Sto mu gromova, ona se ne seća! Ne može se sećati! Bilo je to davno i govorila je onako samo da bi tebe namamila na razgovor.

Holidej je shvatio da je piće, ili nešto drugo, gurnulo šerifa Rio Sabe u razdražljivo raspoloženje i znao je da zbog toga mora biti oprezan. Ben je još uvek bio zanesen uspehom u sukobu sa Slimom Rigenom i lako se moglo desiti da svaki bezazlen gest protumači kao izazov.

Na sreću, Marti Bas je sprečio da razgovor kréne u neželjenom smeru. Izašao je iz svoje privatne odaje, pogledao po sali i spazio šerifa i zapadnjaka za šankom. Dokono, sporim koracima i s osmehom na licu uputio se prema njima.

– Gospodo, očekivao sam da ću vas večeras videti! Šta kažete na to da svratite načas u moju kancelariju da popijemo po jedno piće iz moje pri-

vatne zalihe? Želeo bih da s vama porazgovaram o jednoj ili dve stvarčice.

Holidej se dvoumio da li da prihvati poziv, jer mu prijateljstvo s vlasnikom saluna, kao, uostalom, ni s Owensom, nije uopšte bilo potrebno, ali Owens ispi svoje piće i obrisa usne nadlanicom.

– Da, to bi valjalo, Marti – složio se, uhvatio Holideja za lakat i gurnuo ga prema Basovoj kancelariji. – Hajdemo, Dok! Piće iz njegove privatne zalihe klizi niz grlo kao pričešće.

– Sve vam stoji na raspolaganju – reče snishodljivo Bas.

Holidej sleže ramenima, shvatajući da ne može odbiti poziv. Ispi svoj brendi i pođe za ostalom dvojicom. Vlasnik saluna zatvori vrata za njima i upita:

– Brendi i dalje, mister Holidej? Za Bena znam: viski.

Zapadnjak klimnu glavom.

Bas ode do jednog politiranog ormarića u uglu i natoči piće. Ona diže svoju čašu i nazdravi:

– Za vaš uspeh, gospodo!

– Kako ti kažeš, Marti – probrblja šerif, zaplićući jezikom i ispi piće u dva velika gutljaja.

– Hej, Bene – pobuni se Bas. – Taj viski košta dvadeset dolara boca i dovozim ga čak iz Sent Luisa. Treba ga držati u ustima bar toliko da bi se osetio pravi ukus, čoveče!

– Moj želudac je najbolji degustator – odvrati Owens i uputi se ka ormariću da naliže sebi još jednu čašu.

Holidej i Bas samo srknuse. Namestivši se udobno u fotelju, Holidej upita:

– Šta imate na umu, Base?

Marti pređe pogledom od jednog do drugog gosta i osmehnu se:

– Došao sam na ideju koja nam svi-ma može doneti po koji dolar. Jeste li zainteresovani?

– Ne obilazi kao mačak oko vruće kaše, Marti – brecnu se šerif. – Pređi na stvar.

– Dobro. Stvar je prosta. Obojica ste zapazili koliko ste interesovanje probudili onim nedovršenim takmičenjem u mom dvorištu. Za nekoliko minuta okupilo se skoro pola grada.

– Pa? – upade mu u reč šerif, još uvek loše raspoložen. – Ništa ih nije koštalo da dođu.

Marti Bas se naže prema njemu:

– Tu smo, dabome! Ništa ih nije koštalo da vide dva vrhunska strelca kako gađaju metu. A da pretpostavimo kada bi, recimo, organizovali meč između vas dvojice? Meč s ulaznicama? Mislim da bismo zaradili dosta novca. Ja bih zaradio na kladionici, a vi možete podeliti novac od ulaznica. Šta kažete?

Ovens ga žmirkajući pogleda:

– Ja kažem: u redu. Šta ti kažeš, Dok?

Holidej je neko vreme razmišljao, zureći u svoju čašu i pušeći cigaru. Bio se zarekao da neće biti cirkuski klov, ali želeo je da pomogne Džin, što je značilo da mora pomoći Benu. Slegnuo je ramenima:

– O-kej. Koliko mislite da će pasti, Base?

– Teško je reći, ali računam da će doći ceo grad.

– Kad mislite da se održi meč? – raspitivao se dalje Holidej.

– Pa... subota je najbolji dan.

– Da, i meni se to čini najbolje – složi se Ovens. – Šta ti kažeš, Dok?

– To je za dva dana. Mislio sam sutra da otputujem.

– Odložite putovanje za nedelju – navaljivao je Bas. – Možete otići s punijim džepom.

Holidej se složi: – Zašto ne? Niku-da ne žurim.

– Kako ćemo podeliti nagradu? – raspitivao se šerif. – Šta je tvoj deo, Marti?

– Ja snosim troškove organizacije i računam da uzmem polovinu prihoda od ulaznica. Opklade su moje. Vas dvojica podelite drugu polovinu prihoda kako hoćete.

– Fifti-fifti mi odgovara – reče Dok.

– Hej, to nije u redu – pobuni se Ovens. Neka bude 70:30. Pobjednik treba da dobije više. Uostalom, ja znam da sam bolji od tebe, prijatelju, i ne nameravam da izgubim dvadeset procenata.

Zapadnjak zadrža ravnodušan izraz lica:

– Onda neka bude sedamdeset-trideset, Bene.

– Da se rukujemo – reče Ovens i pruži ruku, koju Holidej prihvati. – Ti si svedok, Marti.

Dok se u sebi namršti. Njemu nisu bili potrebni svedoci, već samo džentlmenska reč.

– Onda ćemo se videti sutra – reče Ovens i ispi piće, a kada je Holidej zatvorio vrata za sobom, okrenu se ka Basu i upita: – Šta kažeš na jedan mali predujem, Marti?

– Kažem da sam na gubitku svaki put kada te vidim, Bene. Ne, nema predujma. U stvari, dobro bi bilo da

mi daš polovinu onog što dobiješ, kako bih smanjio svoja dugovanja...

Ovens stisnu usne:

– Fućka mi se na to, kućkin sine!

*

Marti Bas je dobro obavio svoj posao i u subotu ujutru ulice Rio Sabe bile su pune. Za strelište je odabran najveći koral Vila Megrousa. Martijeva kladionica za barom bila je puna novca. Ovens je malo vodio ispred zapadnjaka jer je bio građanima poznat.

Holidej je bio iznenađen kada je video toliku gomilu i to svoje zapazanje saopštio je Basu, koji se znojio nad svojom knjigom za kladenje u blizini ulaza u strelište. Ulaznica je stajala četvrt dolara za odrasle, a polovinu toga za decu. Izgledalo je da će koral biti dupke pun.

– Cena nije velika za razbijanje monotonije – objasnio je Bas zapadnjaku. – Doći će i neke od dama.

– Što veselije, to bolje – primeti Dok i pošavši dalje, ugleda Džin Ovens kako se oprašta od jednog muškarca i žene. Odmah joj je pošao u susret. – Dobar dan, misis Ovens – pozdravio ju je. – Čudi me da ste došli.

– To je obična priredba i Ben ne bi voleo da dođem. Novac nam je potreban i ja ću glasno navijati za njega – osmehnula se Holideju. – Vi ćete biti u neravnopravnom položaju, mister Holideje. To mi je žao.

Zapadnjak se osmehnu:

– Neću biti sam... Sudeći po Basovoj kladionici, mnogi se uzdaju u mene. Želite li limunadu?

– Oh, rado bih popila nešto hladno!

Holidej ju je poveo prema strelištu i doneo dve čaše limunade. Dok su pili sladunjavo piće i smejali se, odnekud se odjednom pojavio Ben i uputio prema njima.

– Do vraga, Džin, gde si bila? Svuda sam te tražio. Hajde, imam sedište za tebe pored Brikfilda i njegove supruge. Marti razgovara s njim o organizovanju još jednog meča. – Bacio je pogled ka Holideju: – Dok neće biti tu, pa ću morati sam da se takmičim. I znaš šta? Treba da se ponudiš da Brikfeldovoj ženi sašiješ haljinu.

– Oh, Bene, ja više nisam tako vešta...

– Do vraga, on je samo trgovac! Ali slučajno je u njegovim rukama veliki novac. Možeš ti to, Džin, hajde! Samo sedi pored njega i on će ti jesti iz ruke.

– Bene, ne sviđa mi se...

– Sto mu gromova, hoćeš li već jednom poći? – prasnu šerif i zgrabivši je za ruku, povede je prema mestu gde su sedeli trgovac i njegova žena. – Takmičenje samo što nije počelo...

Džin se okrenu i kratko pogleda zapadnjaka:

– Srećno, mister Holideje!

– Do vraga, ostavi se dobrih želja za njega – reče Ovens ne sasvim u šali. – Trebalo bi da si na mojoj strani!

Holidej ležerno otpozdravi i isprati ih ozbiljnim pogledom. Ovens je skoro vukao svoju ženu i nešto uzbuđeno govorio, mlatarajući rukama. Zapadnjak je razmišljao o poslednjim Ovensovim rečima i ponašanju. Šerifovo držanje mu se sviđalo sve manje.

Smatrao je da je daleko od pravog džentlenskog i supružanskog ponašanja to što Owens koristi svoju ženu za pribavljanje materijalne koristi. Ali nije se u to mogao mešati, jer to nije bila njegova stvar.

– Dame i gospodo – oglasio se bučno Marti Bas i podizanjem ruke zatrazio tišinu. – Molim za vašu pažnju! Ovo je najveći streljački meč svih vremena koji se ikada održao u ovom gradu... – Sačekao je malo da se klicanje utiša i da se sporadična dobacivanja sasvim umire, a onda je nastavio: – Pravila su prosta. Onaj ko bude postigao više pogodaka biće pobjednik. Strelci će započeti gađanjem boca koje su postavljene na trideset metara. Onda dolaze karte, takođe na trideset metara. Zatim ćemo karte pomeriti još deset metara i cilj će biti sredina karte. Zatim još deset metara, s tim da se gađa u novčić, a ako ni tada ne bude pobjednika, onda će se gađati novčić bačen u vazduh. Nastavićemo sve dok ne dobijemo pobjednika, makar to trajalo i celi dan.

Začu se odobravajući žamor gomile.

– U međuvremenu možete se poslužiti osvežavajućim pićima – nastavio je Bas. – Ne zaboravite ni moj salun, koji je tu odmah iza vas otvorio pod šatorima specijalne tezge. Gospodo, viski je hladan kao led!

Ove reči propratilo je dodatno klicanje i glasno odobravanje, koje se nastavilo kada su Ben i Dok izašli na teren. Prišli su liniji odakle se gađalo, koju im je pokazao Marti Bas.

Pre nego što su poklici publike potpuno zamrli, koltovi obojice takmičara su zaplamteli i uspravno pos-

tavljene boce raspršale su se s ogreade na koju su bile postavljene. Masa je neprekidno klicala dok su strelci ponovo punili revolvare. Bas je iz sveg glasa vikao, saopštavajući da su takmičari zasad postigli isti broj bodova, ali ga od prevelike vike i galame niko nije čuo.

Strelci su vratili revolvare u futrole i premestili se prema bocama položanim na bok, koje su bile postavljene na levoj strani. Ben je prvi pripucao. Njegovi kuršumi probili su dno četiri boce, ali su razbili grlić sledeće dve. Gomila je opet zaklicala.

Onda je Holidej potegao revolver i pripucao. Uspeo je da razbije dno pet boca, ali je njegov poslednji hitac otkinuo jedno grlo. To mu je donelo bod prednosti.

Ovens se namršti. – Trebalo bi računati i brzinu – primetio je.

→ Danas ne, Bene. Samo preciznost.

– Morali smo to prethodno utvrditi. Mislio sam da je važno potegnuti i pucati što brže.

– Dobro, sad znaš, Bene – odvratio je Dok kratko.

Ovens se okrenuo i oštro dobacio čoveku koji je držao karte:

– Požuri da namestiš te karte, Loni!

Mladi kauboj pohita da ekserčićima prikuca niz karata za drvenu ogradu. Pritom se pokazao nespretnim i dok je radio ispustio je dve karte. Owens je na to negodovao nestrpljivo, obasuvši ga grdnjama. Kada su sve karte bile prikucane, on je potegao revolver ne čekajući da se Loni udalji. Mladić je uplašeno kriknuo i bacio se

u prašinu, licem okrenut zemlji. Pokrio je glavu rukama dok su iznad njega prštali komadići otkinutog drveća, što je izazvalo smeh posmatrača.

Ben Owens je jednu kartu kompletno razneo sa šest pogodaka. Osmehnuo se uglom usana kada je Loni potom skočio i kao bez glave pobegao s opasnog mesta. – Sledeći put ću biti brži – rekao je, puneći revolver. Onda se okrenuo ka sledećoj prikucanoj karti i nju takođe izbušio se šest rupa. Namignuo je Holideju:

– Hajde da vidim da li ćeš me stići.

Dok je nanišanio i postigao manji broj poena. Izrešetao je prvu kartu sa šest pogodaka, kao i drugu, ali je na drugoj kuršum pogodio samu ivicu karte.

Ovens se počeo šepuriti kad je u ovoj rundi proglašen za porednika. S obzirom da je Dok dobio prvu rundu, sada su imali isti broj bodova.

Sledeća runda bila je gađanje u centar keca pika. I tu su bili jednako uspešni, mada je Owens tvrdio da je jedan zapadnjakov pogodak bio malo izvan centra. Sudije se međutim rekle da nije, pa je i ova runda proglašena nerešenom.

Posle toga na ogradu su stavljeni metalni novčići i obojica takmičara su pogodila tačno u centar svih šest novčića. Opet je proglašena mrtva trka.

Onda je Marti Bas uzeo u ruku srebrne dolare i počeo jedan po jedan da baca u vazduh. Owens je ciljao prvi i novčić je, vrteći se, pao na drugu stranu ograđenog prostora, uljubljen i savijen tamo gde ga je kuršum pogodio.

Holidejev prvi novčić leteo je kroz vazduh znatno duže i pao je samo nekoliko metara od mesta gde je bačen. Novčić je pogoden tačno kroz centar.

Benov sledeći novčić pao je isto tako, takođe probušen kroz sredinu... Holidejev sledeći novčić bio je samo malo zakačen po rubu. Benov poslednji novčić imao je po sredini široku ogrebotinu, a Holidejev je opet bio zakačen negde po rubu...

Vlasnik saluna je pokupio novčiće i zavrteo glavom. Onda je podigao ruke, tražeći tišinu.

– Dame i gospodo – objavio je potom – moram da proglasim nerešen rezultat. Možda ćete mi predložiti da nastavimo s gađanjem, ali ja ću vam na to odgovoriti da možemo bacati novčiće uvis do Božića, a i dalje nećemo dobiti porednika. Slažete li se s tim?

Gomila je zaklicala, a čuli su se povici: „nerešeno“, „nerešeno“.

Onda je Owens potegao revolver i ispalio tri hica uvis. Galama se polako stišala. Ben pogleda Doka i viknu:

– Ja se ne slažem! Svi moji novčići bili su pogodeni u sredinu. Marti to može potvrditi. A dva novčića koja je Holidej gađao samo su okrnuti. Drugim rečima, on je zamalo promašio cilj. Na osnovu toga mogu da kažem kako sam bolji strelac! Šta vi kažete?

Nastala je vika, povici, klicanje i opšta zbrka, jer su se mišljenja razilazila. Jedni su tvrdili da je Owens porednik, a drugi su to osporavali. Bas je pogledao Holideja i slegnuo ramenima. Uvidevši kako će on sam morati doneti odluku, zapadnjak je iz-

vukao revolver i takođe ispalio tri metka u vazduh.

Zavladala je potpuna tišina.

– Voljan sam da prihvatim da je Ben bolji strelac od mene. Nagrada mi nije važna. Ali ljudi, koji su se kladili na mene, imali su poverenja u moje sposobnosti i ja ne mogu da ih izneverim. Zato mislim kako je jedini način da se odluči ko je pobednik još jedna runda takmičenja. Bacićemo još po tri novčića i ko bude bolji taj je pobedio.

Gledaoci su se složili. Novčići su bačeni u vazduh i oba takmičara su pripucala. Ben je pogodio sva tri novčića, a Holidej je jedan promašio.

Masa je bila zadovoljna, a niko, pa ni sam zapadnjak nije znao da li je treći novčić promašio slučajno ili namerno.

Holidej se okrenuo svom protivniku i čestitao mu.

– Nemoj da te neuspeh zabrine, Dok – uzvratio je galantno Ovens. – Bio si odličan.

– Ja sam zadovoljan – rekao je zapadnjak i okrenuo se Martiju Basu: – Svrtiću večeras do vas da uzmem dobitak.

Onda se okrenuo da pođe. U tom trenutku ugledao je Džin Ovens, koja je stajala pored debelog vlasnika trgovine i njegove žene. Bila je bleđa, ali mu se osmehnula. On joj je uzvratio osmehom i udaljio se kroz gomilu, koja je i dalje klicala. Ta žena je zaslužila svaku žrtvu, zaključio je.

Odlučio je da te noći napusti Rio Sabu. U dubini duše strahovao je da ako ne ode odmah može da se desi

nešto što će zakomplikovati njegovu sudbinu... i sudbinu Džin Ovens.

VII

Posle ručka zapadnjak je doneo odluku: kada naplati nagradu od Martija Basa otići će iz grada. Iznos nije bio veliki, ali bez obzira koliki, lako je zarađen i, što je najvažnije, bez ikakvog rizika. To mu se sviđalo, ali ipak nije želeo da uzme učešće u još nekoj takvoj cirkuskoj predstavi, kako je to nazivao. Sem toga, nije mu se dopalo kako se Ovens otimao kako bi za sebe prigrabio lavovski deo dobitka.

Nije tačno znao koliko će dobiti, ali verovao je da će njima bar pokriti troškove, uključujući i njegov dodatni prilog za kćer Džošu Velina.

Još nije bio jasno odlučio šta će u budućnosti da radi. Po glavi mu se motala ideja kako bi mogao negde otvoriti sopstvenu kockarnicu. Ali za to je trebalo imati dosta novca. Najmanje desetak hiljada dolara, koje, naravno, nije imao. Male su mogućnosti bile da brzo i lako zaradi toliku svotu. Ma koliko je bio hladnokrvan, vešt i pronicljiv za kockarskim stolom, igrao je s promenljivom srećom i zarađivao je samo onoliko koliko mu je bilo potrebno za udoban život. Štedeti od sitnih dobitaka nije imalo smisla.

Neki ljudi su se odlučivali na nove poduhvate, menjali zanimanja, posvećivali se sigurnijim poslovima i u tome uspevali. Ali on ne. Od kako ga je bolest naterala da napusti rođenu Filadelfiju i uspešnu karijeru zubara

i potraži leka u suvoj klimi Dalekog zapada, pa do današnjeg dana kada mu je avanturizam postao već druga priroda, sudbina mu je, uprkos čestim teškim iskušenjima, bila uglavnom naklonjena. Ali dokle će to trajati? Već punih deset godina kockao se sa životom i uspešno se provlačio. Ali jednoga dana pomeriće se nešto u njegovim zvezdama i rulet sreće može se okrenuti protiv njega. A za taj trenutak morao se pripremiti.

Otišao je do gradske štale i saopštio štalaru da posle večere odlazi, te da mu njegov verni crno-beli ždrebac Mig bude spreman pred zalazak sunca. Zatim se vratio do saluna i raskrilivši pomična ulazna vrata ušao u salun, ispunjen alkoholnim isparenjima i duvanskim dimom.

Za jednim stolom u uglu sedeo je Ben Owens i igrao poker u velike svote. Partneri u igri su mu bili četvorica građana, uključujući i debelog vlasnika trgovine. Holidej nije hteo da im se pridruži već se uputio pravo prema šanku. Naslonivši se na njegovu uglačanu površinu, dao je rukom znak barmenu da priđe.

– Je li Bas tu? – upitao ga je.

Bić je pokretom oznojene glave pokazao prema vlasnikovoj privatnoj kancelariji iza šanka. Dok klimnu glavom, uputi se preko prostorije i pokuca na vrata.

– Da? – začu se iznutra Martijev glas.

– Holidej.

– Udite, mister Holidej!

Zapadnjak je ušao i zatvorio vrata za sobom. Iznenadio se koliko je

dobra zvučna izolacija sprečavala da se buka iz saluna i tu čuje.

– Izgleda mi da danas popodne imate neke vrlo bučne goste, mister Base – primetio je.

– Jeste – potvrdi vlasnik saluna. – Piće se toči kao da se približava potop. – Osmehnulo se zadovoljno. – Pretpostavljam da ste došli po vaš deo novca?

Holidej je klimnuo glavom. Bas pride metalnoj kasi u uglu i vrati se s kovertom, koju je stavio pred svog posetioca.

– Sto tri dolara i nešto sitnine. Nije mnogo, ali u svakom slučaju nije ni loše za prvi put. Sledeći put planiram da naplaćujem ceo dolar za ulaznicu, pa će biti i više para. Ali prvi put smo morali biti jeftini.

Neće biti više nikakvog cirkusa, pomisli Holidej, ali tu misao zadržao za sebe. Glasno reče:

– To baš nije ono što ste računali da ćemo dobiti, mister Bas. Nije, zapravo, mnogo važno, ali osetljivao sam više.

Bas promeni izraz lica i bespoćnočno raširi ruke:

– Pa, znate šta. Imali biste više da je drukčije podeljeno. Ja sam predlagao fifti-fifti, ali vi ste pristali da sedamdeset procenata ode Benu.

Holidej se osmehnu krajičkom usana: – Ne brinite za to. Znam na šta sam pristao i zašto. U svakom slučaju, nisam se mnogo mučio. Stavio je kovertu u unutrašnji džep sakoa. – Hvala na usluzi, Base. Ja inače ne volim da izigravam klovna, ali ovo nije bilo strašno.

– Kuda nameravate da se uputite?

Zapadnjak slegnu ramenima:

– Ne znam. Naći ću nešto.

– Možda negde ima gužve među stočarima. Tamo bi umešni ljudi bili na ceni.

– Mislite: revolveraši?

– Pa, tako nešto. To je jedan od načina da se brzo i lako zaradi novac.

– Ili nadgrobni spomenik.

– To je druga nagrada. Valja ciljati na prvu – osmehnulo se Bas. – Uostalom, to je vaša stvar. Meni je žao što odlazite. Ali... vi najbolje znate šta je za vas dobro. Adios i mnogo sreće!

– Hvala – odvrati zapadnjak i posle kratkog oklevanja prihvati pruženu ruku. U tom trenutku začulo se kucanje na vratima i u sobu žurno upade neki čovek, brišući znoj s čela.

– Izvinite što ovako ulećem, gazda – rekao je – ali imamo mali problem...

– Kakav problem?

Čovek pogleda Holideja.

– Ja upravo odlazim – reče zapadnjak i krenuvši prema vratima, mahnu rukom.

– U čemu je stvar? – upita Bas ponovo.

Dok je Holidej otvarao vrata, čovek je rekao:

– Ben Ovens. Izgubio je sve i traži od mene da primim priznanicu umesto novca, ali ja sam rekao da se vi morate saglasiti.

– Vraga ću se saglasiti! – prašnu vlasnik saluna. – Ionako mi već dosta duguje.

Holidej se okrenu i pogleda čoveka koji je ušao:

– Kažete da je šerif već izgubio dvadeset dolara?

Čovek klimnu glavom:

– Da. I to u poštenoj igri. Nije bilo nameštanja, mister Holideje, kunem vam se! Od prvog trenutka je počeo da ga bije maler, ali on nije hteo da prekine. Stalno je duplirao ulog... i gubio je dok trepneš, časna reč.

Zapadnjak izađe iz kancelarije i zakoračivši u salunu, uputio se prema stolovima za poker. Bas je užurbano pošao za njim, praćen svojim zbunjenim službenikom.

Igrači su sedeli oko stola ćutljivi i napeti, a ispred svakog od njih ležale su karte okrenute licem nadole. Čekali su da vide hoće li priznanica Bena Ovensa biti prihvaćena ili ne. Ben je izgledao kao da je dosta popio. Oko usana mu se ocrtavala bora, a u očima bes i pretnja. Pogledao je zapadnjaka, ne menjajući izraz lica.

– Kako ide, Bene? – upita ga Dok.

– Dosta dobro. – Reči je jedva prevaleo preko jezika. Onda je mahnuo Holideju da priđe bliže. Zapadnjak saže glavu i Ben mu došapnu: – Imam odlične karte. Treba mi samo nešto kredita.

– Nećeš ga dobiti – obavesti ga Holidej. – Bas kaže da neće prihvatiti još jednu priznanicu.

Šerifovo lice se za trenutak izdužilo i oko usana su mu se usekle duboke bore. Iskolačenih očiju upiljio se u vlasnika saluna, koji je lagano odmahnuo glavom. Ovens položi šake na ivicu stola, spreman da ustane:

– Slušaj, Base, ti si jedan običan smrdljivi kockar-prevarant. Trebalo je...

Dok ga gurnu nazad u stolicu:

– Polako, Bene – reče. – Napravio si već dovoljno veliku budalu od sebe.

Šerif ga preseče pogledom:

– Ko to kaže?

– To vidi i slepac, Bene. Svaki čovek, koji je toliko lud da za sat-dva prokocka dva stotine dolara i posle toga još traži kredit, mora biti budala.

Ben odgurnu zapadnjakovu ruku s ramena i ustade, a stolica na kojoj je sedeo sruši se s treskom iza njega. Ostali igrači se žurno izmakoše u stranu, ali je Bas prišao s osmehom da bi izgladio incident:

– Čujte, gospodo, kako bi bilo da popijemo nešto na račun kuće pa da se posle toga razidemo?

– Idi dođavola – promumla šerif i okrenu se ka Holideju: – Pretpostavljam da ti nisi potrošio tvoj deo?

– Ni centa.

– Šta kažeš onda na to da me ti finansiraš? Ako imaš taj novac i još nešto što si doneo sa sobom možemo ih očistiti, Dok. Imam u rukama odlične karte. Pogledaj!

Okrenuo se i pružio ruku da dohvati karte, ali onda opazi da su mu partneri odustali od igre i njihove karte ležale su razbacane po stolu. Ovens stisnu zube, kao da će nekoga ugristi i tresnu pesnicom o sto.

– Sto mu gromova! Imao sam karte bolje nego ikad! Četiri keca! Ko ih je, dođavola, ovako razbacao? Časti mi, ja ću ga...

Dok ga uhvati za lakat:

– Hajde, mani to, Bene. Častiću te viskijem i ispratiću te do kuće. Želim da se oprostim od Džin pre nego što odem.

– Odlaziš? Znači da mi na tvoj način stavljaš do znanja kako me nećeš podržati?

– Pa nema svrhe, je li tako? Karte su razbacane, a ko će sada deliti početka? Hajde bolje da popijemo nešto!

Ovens istrže ruku.

– Ne želim da me ti častiš!

– Dobro. Inače više nema pića na kredit, Bene – umeša se Bas, iskoristivši kratki predah. – Stigao si do vrha zaduženja.

– Ah, ti! Trebalo bi da ti zatvorim salun zato što ne održavaš red i čistoću. Nemoj misliti da ne mogu! Zakon je na mojoj strani.

Bas je pocrveneo:

– Odvratna prostačino! Posle svega što sam ti učinio i trpeo od tebe, ti se tako ponašaš... i to u mom rođenom baru.

– Videćeš da ću ti ga zatvoriti!

– Bene, praviš gluposti – umeša se Dok promuklim glasom. – To ne liči na tebe. Izadimo napolje, na vazduh i dok dođemo do tvoje kuće...

– Sklanjaj tvoje proklete šape s mene! Nazivaš sebe mojim prijateljem, a nećeš da me podržiš. Pa dobro! Možeš i ti da ideš dođavola!

Rekavši to, šerif posrnu. Holidej je pružio ruku da ga pridrži, ali Ovens odgurnu njegovu ruku, a onda ga nadlanicom udari po licu. Holidej se zateturao i iznenađeno pogledao. Ovens je izgledao kao da tog trenutka želi da se otrese svih muka koje su se godinama gomilale u njemu. Odgurnuo je nogom stolicu koja mu se našla na putu, jurnuo na Holideja i zamahnuo prema njegovoj glavi.

Dok je pokušao da eskivira, ali nije uspeo. Ošamućen, pao je na jedno koleno i Owens mu zada još jedan udarac, ovaj put kolenom u glavu. Dok se pružio i pritom oborio nekoliko stolica, a Ben mu odmah zatim zada i udarac nogom u rebra.

Ogorčen, zapadnjak se okrete na leđa, dohvati šerifa rukama za čizme i iz sve snage poteže. Owens je kriknuo i očajnički zaskakutao na jednoj nozi, u nadi da će održati ravnotežu. Holidej podvi jednu nogu da bi imao bolji oslonac, potegnu ponovo i šerif se prvo pruči po stolu, a onda se otoktrlja i pade na pod. Odmah je, međutim, skočio na noge, još dok je zapadnjak ustajao. Jurnuo je, vitlajući pesnicima. Svom snagom je nastojao da razbije Holidejev gard sipajući kroz stisnute zube bujicu kletvi i psovki. Holidej je zadobio jedan udarac u bradu, ali se odmah pognuo i četom pogodio Bena u lice.

Šerif je zastao kao ukopan i zatrepetao. Dok je to iskoristio i zadao mu udarac u pleksus, od čega je ovaj ustuknuo nekoliko koraka. Zapadnjak krenu za njim. Plasirao mu je još jedan udarac u bradu, od kojeg je Benova glava poskočila kao da će poleketi s ramena. Šerif počeo da se teturao, trudeći se da ostane na nogama, ali ga Holidej dohvati levom rukom za rame, okrete ga k sebi i svom snagom ga raspali desnom pesnicom po licu.

Mlatarajući rukama, Owens polete ka zemlji. Gomila je zaurala i uzmakla kako bi borcima oslobodila prostor za tuču. Ali šerif je već bio grogi, jer se vrlo lagano digao na ruke i noge, a onda se ispravio na jedno koleno i

tako zastao. Holidej mu je prišao, dograbio ga za košulju i silom ga uspravio, a onda mu desnom rukom iz sve snage zadao završni udarac.

Košulja se pocepala, a dugmad na njoj su se pokidala. Krv linu Benu iz nozdruva i on se sruši na tle kao sekirom posečen. Zapadnjak je stao iznad njega i počeo da siše povređenu pesnicu. Iza šanka je izišao barmen s vedrom vode i Dok poprska Bena po licu. Ovaj kratko udahnu vazduh i sede na pod, tresući glavom.

Obojica su zadihano dahali. Dok odgurnu stolicu u stranu i pruži ruku kako bi pomogao Benu da ustane. Šerif prevalja psovku preko naduvenih usana i udarcem nadlanice odbi pruženu ruku. Ustao je s naporom, ali čim se našao na nogama mašio se revolvera.

Posmatrači su uplašeno kriknuh i poskočili u zaklon iza stolova. Ubačen na prepad, Dok se sa zakasnjelim mašio desnog kolta ali su njegov i šerifov revolver istovremeno izleteli iz futrole. Cevi su se uperile prema cilju i tišinu je preseklo resko metalno zapinjanje obarača.

Svi su se sledili.

Trebalo je da samo jedan od dvojice pusti palac i obarač bi pogodio kapsulu. Jedan od boraca bio bi mrtav.

Onda se neko u gomili pomerio i stolica je zagrebala pod. Taj šum kao da je prekinuo ukletu atmosferu i oba protivnika se trgoše i spustiše obarače, a onda pružiše ruku s oružjem niz telo.

— Za dlaku — odahnu zapadnjak, vraćajući revolver futrolu.

Šerif kurtoazno klimnu glavom i takođe vrati kolt. Oko njih su se već tisnuli ljudi, cokćući od čuđenja.

– Što mu muka, jeste li videli? – rekao je jedan i glas mu je jasno odjeknuo u prostoriji. – Ni delić sekunde razlike! A bili su obojica zadihani od tuče. Da su tek bili sveži, to bi bilo nešto što vredi videti! Ovens protiv Holideja! To bi bio pravi meč.

Posle tih reči nastao je živi žagor. Marti Bas je pogledao dvojicu protivnika, koji su podozrivo merili jedan drugoga. – Biće! – doviknuo je barmenu. – Posluži pićem Bena i mister Holideja!

Zapadnjak se galantno pokloni umesto odbijanja.

– Cenim vaš gest, ali čast primam samo od proverenih prijatelja – rekao je.

Ovens obrisa nadlanicom krvave nozdrve, zgrabi besno šešir, koji mu je neko dodao i reče: – Zadrži za sebe svoje smrdljivo piće. – Okrenuo se i ljutitim korakom prošao kroz gomilu, koja mu je žustro načinila prolaz. Ispruženim rukama razdvojio je dvokrilna vrata i izišao.

Dok nabra obrve i prišavši šanku poruči brendi. Srknuo je gutljaj i zagledao se u svoj lik u ogledalu.

– Mislio sam da ćete vas dvojica konačno rešiti ko je brži – reče neko od prisutnih, vrteći glavom.

– I meni se tako činilo – priznao je zapadnjak. Zatim je ispio piće do kraja, spustio novac na šank i mahnuo Biću u znak pozdrava.

– Adios, mister Holideje! I srečno! – otpozdravi ovaj.

Holidej se uputi kroz gomilu, ali ga Bas uz put zadržao: – Zar ste stvarno rešili da dignete jedra?

– Mislim da je vreme.

– Pa jeste. Ben ume da bude vrlo nezgodan kada mu dođu bube. Drago mi je što ste se na vreme zaustavili. – Zažmirivši, pogledao je zapadnjaka: – Kao što reče onaj čovek, bilo bi vrlo zanimljivo videti vas i Bena jednog naspram drugog. Bio bi to mnogo, mnogo veći meč nego gađanje u metu.

Holidej ga hladno pogleda. – Zbogom, Base – izgovorio je poluzatvorenih usta i okrenuvši se, izašao iz saluna.

Na ulici nije naišao na Bena. Pitao se da li bi bilo pametno da ode da se oprostí od Džin. Možda je Ben otišao kući i kako se još nije bio ohladio, moglo bi među njima doći do reči zbog gubitka novca, a možda i do nečeg goreg. S jedne strane, nije želeo da napusti grad bez „zbogom“, a s druge, nije želeo nikakav novi sukob s Ovensom. Sukob u salunu bio je žestok, za dlaku je izbegnuta pucnjava, a to je bio znak da je njihovo obnovljeno poznanstvo bilo greška. Prijateljstvo, ako je ikada postojalo, bilo je ozbiljno načeto.

Odlučio je da uzme konja i da se na putu iz grada samo na kratko zaustavi ispred kuće Ovensovih i Džin poželi zbogom. Prešao je ulicu i uputio se ka štali, gde je zatekao štalskog momka, koji je palio svetiljku.

– Malo sam poranio – rekao je zapadnjak, prilazeći.

– U redu je, mister Holideje – odvrati štalar.

– Konj je spreman. Ah, da, jedan čovek vas je ranije tražio!

Holidej zastade na vratima.

– Koji čovek?

– Ne znam. Pitao je samo da li ste u gradu i ja sam mu rekao da jeste, ali ako želi da nas vidi mora hitno da vas potraži, jer odlazite posle večere.

– Znači, bio je neki došljak?

– Da. Nikada ga ranije nisam video.

– Štalar naglo nabra obrve: – Jesam li nešto pogrešio?

– Ne, ne, sve je u redu. Pretpostavljam da će me naći ako sam mu zaista potreban.

Holidej je pošao prema svom konju. Onda je s tavana za seno odjeknuo nečiji glas i Dok zastade kao ukopan.

– Ja sam taj koji te traži, Holideje! Trebalo je da me dokrajčiš tamo, u kanjonu.

Bio je to glas Džimija Nevade.

Holidej se munjevitokrenuo, kleknuo na jedno koleno, potegao revolver i ispalio hitac ka tavanu. Zgrčen pored ruba tavana, s kratkom dvocevkom u ruci, Nevada se od udara kuršuma zaneo unazad. Udar kuršuma bio je tako jak da je udario glavom o nizak krov iza sebe. U istom trenutku grmnula je njegova dvocevka i Holidej poskoči i zatetura se unazad u jedan boks, uplašivši konja koji je njisnuo i uspravio se na zadnje noge.

Nevadino telo ostalo je da visi presamičeno preko ivice tavana. Štalar potrča da vidi ko je to. Dok Holidej je hramajući izašao iz štale, leve ruke opuštene pored tela, rukava podera nog na dvanaestak mesta. Niz ruku mu se slivao mlaz krvi.

– Sto mu muka! Jeste li ... čitavi? – povika štalar. Kunem vam se da nisam znao da je tamo gore, mister Holideje!

– U redu je... Mislio je da mi nešto duguje.. Izgleda mi da ću morati da odem do lekara. Nisam teško povređen, ali osećam da me je zakačilo po boku...

– Čoveče, imali ste sreće... I bili ste brzi – rekao je štalar kada je gomila ljudi nahrupila u štalu da vidi šta je razlog pucnjave. – Nikada nisam video nekoga da brže poteže, uključujući i Bena Ovensa.

Holidej se, kroz grupu ljudi koja je o tome živo raspravljala, probio i uputio prema lekarevoj kući.

Marti Bas je stajao pozadi grupe. Prateći pogledom zapadnjaka, koji se lagano udaljavao, vlasnik saluna se zamišljeno češkao po uhu.

VIII

Lekar je dobro znao svoj posao. Vešto i brzo izvadio je dvadeset pet olovnih kuglica iz Holidejeve ruke i bočnog dela grudi i slabina. Tri kuglice su se zarile dosta duboko, tako da je rana morala da bude presečena i očišćena. Pošto je stavio poslednju kopču, doktor se izmakao korak i zadovoljno pogledao svoje delo. Zatim je stavio komad gaze i zategao ga zavojem i flasterom.

– Taako... to bi trebalo lepo da drži dva-tri dana. Dođite opet u ponedeljak da ponovo pregledam ranu. Sada sve izgleda dobro, a kopče ćemo skinuti za pet dana. Dotle će rane zaceliti.

– Do vraga, doktore, do tog vremena trebalo bi već da budem daleko odavde. – Holidej pokretom ramena bolje namesti poderanu košulju.

– Ako držite do mog saveta nećete se nikuda kretati bar još dva dana, mister Holideje. Morao sam dosta duboko da zasečem tkivo kako bih dopro do one tri kuglice i ako kopče popuste rana će se otvoriti. Ne bih voleo da budem odgovoran ako infekcija proдре duboko u ranu. Moglo bi biti vrlo opasno.

Zapadnjak steže zube i nastavi da zakopčava košulju.

– Je li vam baš toliko važno da odmah otputujete – upita ga lekar.

– Nije.

– Onda mislim da bi bilo najpametnije ako biste lepo ostali u gradu mirujući dok ne dođe vreme za skidanje kopči. Ne preterujem kada vas upozoravam na infekciju i trovanje krvi.

Zapadnjak uzdahnu:

– Video sam tri čoveka koji su umrli od trovanja krvi, doktore. Više bih voleo da brzo umrem ako do toga dođe. Brže i lakše. Prema tome, ostaću neki dan u gradu. Nadam se da će biti dovoljno mesta u hotelu. – Osmehnulo se. – Koliko vam dugujem?

– Isplatićete me kad skinem kopče. Evo, uzmite ovu tinkturu joda i natopite rane dva puta dnevno kako biste se osigurali da ne dođe do infekcije. I dođite kod mene u ponedeljak.

Izašavši iz ordinacije, Holidej se uputi ka hotelu.

– Časna reč, mister Holideje – dočekao ga je portir na recepciji – voleo bih da sam bio tamo da vidim kako ste pripucali na onog zlikovca!

Dok uze ključ. Duboko je udahnuo pre nego što se sagnuo da uzme svoju putnu torbu. Portir se uzvrpoljio u želji da mu pomogne.

– Pustite, nije potrebno. Ako baš želite da mi pomognete, pošaljite nekog da mi donese drugu košulju i odelo.

– Da, ser! Odmah, mister Holideje!

Ušavši u sobu, Dok spusti torbu na postelju, pa se i sam spusti pored torbe, trljajući blagim dodirima rane. Imao je mnogo sreće što je ostao živ. Da Nevada nije nepotrebno utrošio nekoliko sekundi na objašnjavanje mogao ga je preseći nadvoje i on ne bi ni znao šta se dogodilo.

Bio je na rubu smrti. Za manje od jednog časa dva puta ju je za dlaku izbegao. Ben ga je zatekao nespremnog, jer se nije nadao da će ovaj na njega potegnuti revolver. On sam je Bena računao u ljude na koje nikada neće dići ruku. Zašto je tako mislio nije mogao reći, jer ni sam to nije znao. Između njih dvojice nije postojalo pravo prijateljstvo, a čak i da jeste, ne bi to bilo prvi put da prijatelji pod paklenim uticajima sa strane dograabe oružje.

Nije palio svetiljku. Ležao je u zamačenju sobi, dremajući. Onda je neko pokucao na vrata. Bio je to portir s novom košuljom i odelom. Dok zatraži da mu pošalju toplu vodu. Zatim se oprao, obrijao i obukao novo odelo. Odmah se osetio malo bolje.

Onda je naišao Ben Owens. Odgurnuo je vrata, koja su se širom otvorila i osmehnulo se kada je Holidej pru-

žio ruku ka koltovima koji su se nalazili na stočiću.

– Smiri se, amigo! Trebalo je da kucam.

– Tačno – potvrdi Dok, zakopčavajući opasač s revolverima i pričvršćujući futrole za butine.

– Došao sam u službenu posetu – objasni Owens. – Zbog obračuna u štali. Čuo sam da te je Nevada potkačio snopom iz sačmare.

– Jeste. Nekoliko kuglica. Ništa ozbiljno.

– Znači da ćeš još neko vreme ostati?

– Kopče vadim u roku od pet dana.

– A onda?

Holidej se namršti i neodređeno odmahnu glavom:

– Odlazim. Ima li tvoje pitanje neke veze s tvojom službenom posetom, Bene?

– U stvari nema. To je svršeno. Morao sam da te vidim kako bih u izveštaju napisao da sam te saslušao. Zaboravi Džimija Nevadu. Trebalo je da ga neko sredi već mnogo ranije. Onda... nemaš neki određen plan, Dok?

– Nemam. Ali, čuj, Bene, šta to hoćeš od mene? Šta se krije iza tih pitanja?

Owens uzdahnu i skljoka se na ivicu kreveta. Palcem je odgurnuo šešir ka potiljku i lagano digao pogled:

– U pravu si: povod postoji. Marti Bas mi je... dao jedan predlog.

– Kakav predlog?

– Da se održi još jedan meč. Između tebe i mene.

Holidej odsečno odmahnu rukom: – Nema ništa od toga, Bene. Ne isplati se. Šta je to stotinu dolara? U sre-

ćnim okolnostima ja to uhvatim u jednom deljenju. Nisam zainteresovan za gađanje u metu.

– Ko govori o meti? – upita Owens tihim glasom. – Rekao sam: meč između tebe i mene.

– Molim? Kako to misliš? Ne misliš valjda na obračun nas dvojice?

Owens je malo oklevao, a onda potvrdno klimnuo glavom.

– Pa... pa ti si potpuno lud! Zar da od ljudi naplatimo novac što ćemo im pružiti priliku da gledaju kako se ubijamo?

– Tako je. Ovo ti je jedinstvena prilika. Možeš proputovati pola Sjedinjenih Država, a da ne zaradiš toliko novca koliko bi ovde zaradio za pet minuta.

– Ili završio na ovdašnjem groblju.

– Bojiš se smrti?

– Lagao bih ako bih rekao da se ne bojim. Ali to nije glavni razlog mog odbijanja.

– Šta te onda muči?

– Muči me to što ne želim da budem cirkuski klovn u igri u kojoj je ulog život!

– A zar se dosad nisi praktično stalno kockao sa svojim životom? Kao i ja. Nisam drugo radio nego iznajmljivao svoj revolver, rizikujući glavu i stalno navlačeći na grbaču nove izazivače, željne slave.

– Misliš da na onog ko bi u našem međusobnom dvoboju pobedio, ne bi navalili rojevi novih izazivača?

– Pobednik će imati pun džep para i moći će da ode kud hoće. Bas i Brikfild garantuju, zapamti, garantuju pobedniku pet hiljada dolara! Toliko para na gomili nisi nikada video.

Zapadnjak ga pogleda sažaljivo. Čutao je. To je očigledno nerviralo Owensa više od svega.

– Hoću da znam tvoj odgovor, Dok – rekao je. – Treba mi novac, gomila novca da bismo Džin i ja mogli otići odavde. I zato hoću odgovor.

– Imaš, znači, planove za budućnost?

– Postoji još gradova i krajeva sem Rio Sabe. Želim da taj svet pokažem Džin.

– Zna li ona za meč?

– Još ne. Ali reći ću joj.

– Lepo od tebe.

– Naravno. Onda... pristaješ?

– Ne.

Shvatao je on Owens. Bio je već upola promašen čovek i samo veliki dobitak mogao ga je spasti od potpune propasti. A dvoboj mu je davao nadu za to.

Dok je, međutim, imao drukčiji pristup životu. On je znao da su čovekovi prohtevi uvek veći od njegovih stvarnih mogućnosti. Sklad između želja i mogućnosti čovek je mogao naći jedino u sebi.

– Reci Basu da ne prihvatam – reče.

Šerif se smračio i ruka mu je i nehotice pošla prema revolveru. Kroz stisnute zube procedio je s mržnjom:

– Je li to tvoja poslednja reč?

– Jeste.

– Znaj da ti to neću oprostiti! Lišavaš Džin svega što bi morala imati i preko toga neću preći. Ali nemoj misliti da ćeš se izvući! Razglašiću da si pristao na dvoboj, a ako me demantuješ ili ako pobegneš, ubiću te kao

psa. Niko do sada nije uspeo da me izigra, pa nećeš ni ti!

Rekavši to, Owens izjuri iz sobe i Holideju je u ušima još dugo odzvanjao bat njegovih čizama u hodniku. Shvatio je da je u Benu stekao smrtnog neprijatelja.

*

Salun se otvorio posle nedeljne propovedi u crkvi i građani pohitaše da utole žeđ. Šerif je stigao prvi do šanka, a oko njega se okupila gomila radoznalaca, zapitkujući ga o predstojećoj borbi. Kada je saopštio da namerava da pre dvoboja vežba s revolverom, upitali su ga mogu li to da posmatraju. Ben nije odgovorio odmah, ali počašćen s nekoliko čašica, razvezao je jezik. – Ko plati četvrt dolara može posmatrati koliko hoće – saopštio je ideju koja mu je iznenada pala na pamet. Onda je namignuo vlasniku saluna: – Taj novac je samo moj, Marti.

– U redu, Bene.

Zadovoljan, šerif se odgegao iz saluna kući. Džin ga je sačekala stojeći. Na sebi je još imala prazničnu haljinu. Čutala je, a oči su joj bila crvene.

– Šta je? Nešto nije u redu? – upita je Ben, otkopčavajući okovratnik košulje i prsluka. – Pomozi mi da skinem ove proklete čizme.

Nije se ni pomakla. A onda ga je zapitala:

– Kako si mogao, Bene?

– Kako sam mogao... šta?

– Ne izigravaj naivčinu, Bene Owens! Znaš dobro o čemu je reč. Jedino ja u gradu nisam znala dok mi to nije

rekla gospođa Brikfild posle službe u crkvi. Kako si samo mogao... I kako je Dok Holidej mogao pristati na tako nešto? Dvoboj pred gledaocima koji su platili da gledaju ubistvo.

Ovens se osećao nelagodno. Duboko uzdahnuvši, prešao je preko odaje i seo na naslon fotelje u koju se srušila njegova žena. – Hajde, hajde, Džin, ne plači. To je samo još jedan običan obračun, kakvih sam mnogo doživeo.

Energično je odmahнула glavom:

– Ovo je nešto drugo i ti to dobro znaš, Bene. I Holidej ti je prijatelj.

Ben je pogleda iznenađeno:

– Kakve to ima veze?

Zapanjeno se zagledala u njega:

– Ima mnogo veze. Može se desiti da ga ubiješ. Da ubiješ svog prijatelja.

– Naravno. Moraću da ga ubijem. I on će nastojati da ubije mene. Za to nas gledaoci plaćaju. Ali ne brini, dovoljno sam brz za njega! A kada se sve završi ti i ja ćemo imati pet hiljada dolara!

Džin se zagrcnu od plača:

– To... to će biti krvav novac i ja... ne treba mi to.

Skočila je iznenađena, potrčala prema spavaćoj sobi i ušavši u nju, zalupila vrata za sobom.

Ovens opsova glasno i viknu:

– Samo nastavi da plačeš do poslednje suze, ali time nećeš ništa promeniti, čuješ li? A sada idem da vežbam s revolverom i time zaradim malo novca za piće. Nemoj mi ostavljati ništa za večeru!

Mrmrlajući dalje nešto nerazgovetno, nabio je šešir na glavu, pripisao opasač i pogledavši još jednom besno

zatvorena vrata spavaće sobe, uputio se napolje, na vrelu ulicu.

– Proklete žene! – škrgutao je zubima dok je odlučnim korakom išao prema salunu. – Promeniće pesmu u subotu kad se on vrati s pet hiljada dolara u džepu.

U salunu ga je dočekalo klicanje njegovih pristalica. Od toga se odmah osećao bolje.

IX

S prozora hotelske sobe Dok je posmatrao gomilu koja se valjala za Benom Ovensom, koji je upravo izišao iz saluna, neprimetno posrćući i zbijajući šale. Marti Bas se probijao kroz gomilu i izgleda skupljao novac. Holidej se namršti, pitajući se šta bi ta gužva na ulici mogla da znači. Događalo se očito nešto čudnovato. Ali sve je bilo čudnovato od samog početka.

Nije prihvatio dvoboj, ali ga nije ni poricao, iako mu nije bilo ni na kraj pameti da izađe Benu na megdan, jer bi time prekršio svoj životni princip. Ali morao je da sačeka još neko vreme da mu lekar skine kopče i da se posle toga izgubi iz grada. Nije bilo važno što će ga meštani smatrati kukavicom. Jer, s druge strane, ako se pročuje da je ustuknuo pred Ovensom, možda će ga izazivači manje proganjati.

Uzeo je šešir, pripisao opasač i proverio da li mu se koltovi lako vade iz futrole, pa siđe stepeništem u hol. Upita portira da li zna kuda se uputila gomila, predvođena šerifom, a ovaj ga obavesti da idu na poljanu pred ulazom u grad, gde će šerif vežbati

gađanje, a svako ko želi može da ga posmatra... za četvrt dolara. Onda se osmehnuo:

– U subotu ću se kladiti na vas, mister Holidej.

Zapadnjak izađe na ulicu i, zapalivši mirisni cigarilos, uputi se ka smeru odakle su dopirali pucnjava i gromko klicanje. Prošao je kraj poslednjih kuća. Ispred njega videla se udoljica, obrasla gustim rastinjem. Kada se probio na čistinu, gde su se okupili gledaoci oseti da ga neko vuče za rukav. Bio je to Marti Bas.

– Oh, mister Holideje, nisam vas odmah prepoznao! Došli ste da vidite s kim imate posla?

– Tako nekako.

– Koštaće vas dvadeset pet centi.

Holidej klimnu glavom i izvadiivši novčić iz džepa, pruži ga vlasniku saluna. – Vaša ideja? – upita ga.

– Ne, Benova. Ja samo naplaćujem. Ne uzimam za sebe ni centa.

Holidej odmeri gomilu.

– Prilično će zaraditi – konstato-vao je.

– Da, ali sve će za jedan sat ostaviti na kockarskom stolu. Ben nikada neće ništa naučiti.

– Možete ga sprečiti.

– Teško je njemu nešto zabraniti. Trebalo bi da ga bolje poznajete. Ako u subotu pobjedi... kažem „ako“... imaću veliku muku da ga obuzdam da sve ne prokocka za jednu noć.

– Zar ne možete udesiti da se novac isplati njegovoj ženi... ako dođe do dvoboja, mislim... i ako on pobjedi?

– Ben na to ne bi pristao.

Opet su se začuli pucnji i Holidej vide kako Ben gađa kamenove, koji se

rasprskavaju. Odmahnuo je glavom, lagano se okrenuo i pošao odatle.

– Kuda ćete? – doviknu mu Bas – Vežbaće još najmanje pola sata!

– Dovoljno sam video – odvrati Dok i nastavi da se udaljava. Kada se vratio u grad zatekao je Džin Ovens kako briše prozore na zatvorskoj zgradi. Skrenuo je u trgovinu, kupio neke sitnice i uputio se u hotel. Dok je prelazio trotoarom Džin ga je spazila.

– Oh, mister Holideje – doviknula je i mahnula krpom.

Zapadnjak ju je čuo, ali se nije okrenuo.

– Mister Holideje!

Dok uđe u hotel i zatvori vrata za sobom. Džin klonulo spusti ruku i nabra obrve. Kao da je razmišljala da li da pođe za njim, a onda se predomisli i nastavila jednoličnim pokretima da briše prljavo staklo.

Uveče, kada se spremala da legne u postelju, začula je Bena kako tetura spoljnim stepenicama. – Džin – zarežao je, mučeći se da otvori vrata. Čak i pre nego što je, ušavši, naleteo na sto i uz muklu psovku prevrnuo vaz, znala je da je pijan. – Gde su, do vraga, te lampe? I šta je s mojom večerom...

Pojavio se na vratima spavaće sobe znojav, prljav i izbuljenih očiju. Zurio je netremice u svoju ženu i ona instinktivno prikupi spavačicu oko sebe.

– Rekao si mi da te ne čekam i da ne spremam večeru – branila se. – Poslušala sam te.

– Ah, dođavola! Čovek ogladni posle napornog dana na poslu!

– Na kakvom poslu? U odmeravanju ko može da popije više viskija?

Ko će pogoditi više kamenova? Svi u gradu pričaju kako naplaćuješ ulaznice gledaocima... Jesi li što od novca sačuvao za kuću?

– Taj novac je samo moj – promrmljao je i koraknuo nesigurno bliže krevetu. – Šta sam uradio... to je moja stvar... Čuj, i ja bih u krevet.

Džin se trgla od prizvuka u njegovom glasu i od načina kako ju je pogledao, kad joj se spavaćica rastvorila i otkrila njeno glatko rame. – Mislim sam da si gladan – rekla je žurno. – Imam nešto krompira. Mogla bih da ispržim...

On se osmehnuo, zbacio šešir i otkopčao opasač.

– Sad sam gladan na drugi način, Džin.

– Ne, Bene. Pijan si i prijav... Ne želim te blizu sebe.

– Ti se tu ne pitaš – progundao je on i prišao krevetu, gledajući je preteći. – Ja sam tvoj muž... i imaš da radiš ono što ... ja kažem.

Bacio se preko kreveta na nju ali mu je ona izmakla. Njegova pružena ruka dohvatila je kraj njene spavaćice. Džin se trgla, platno se pocepalo... i otkrilo čvrste obline njenih prsa.

Ben je zamumlao i još jednom se ispružio da je dohvati, ali je poleteo preko kreveta i kliznuo na pod. Rekao je nešto nerazgovetno, okrenuo se na leđa i počeo da se diže, pridržavajući se za stranu kreveta, a onda je seo u ugao postelje i klonuo. Zurio je blentavo u mladu ženu, koja je rukama stezala spavaćicu oko sebe.

– Samo sam hteo... da ti pokažem... da te volim – prevaleo je preko jezi-

ka. Onda mu glava klonu u stranu i trenutak kasnije začulo se slabo hrkanje.

Džin je duboko uzdahnula. Drhtala je. Čak i trezan, Ben nije bio prijatan ljubavnik, a tek ovakav... Prošla je kroz dnevnu sobu i plaćući skinula pocepanu spavaćicu. Onda se polako smirila. Počela se oblačiti i ponovo je zadrhtala, ali sada ne od doživljenog šoka već zbog onoga što je namećevala da učini.

Završivši oblačenje, sedela je neko vreme na stolici, prikupljajući hrabrost. Onda je ustala i pogledala u spavaću sobu. Ben se nemirno trzao i mrmljao u snu. Znala je da joj se nikada neće pružiti bolja prilika, pa je utrnula svetiljku, prišla spoljnim vratima i tiho se iskrala u noć. Žurno je pošla pustom ulicom prema hotelu.

Noćni portir je spavao na pultu, a pored njegovog lakta gorela je sasvim prituljena svetiljka. Džin je morala saznati broj Holidejeve sobe, ali kako?

Knjiga gostiju nalazila se pored portirovih ruku. Zadržavajući dah, prišla je na prstima i pročitala imena na otvorenoj poslednjoj strani. Našla je i Holidejevo, ali je portirov rukav pokrivao broj zapadnjakove sobe. Videla je samo deo brojke, koja je mogla biti jedan, ali i ne. Pružila je prst da ukloni rukav, ali se u tom trenutku portir pomerio. Ona uplašeno ustuknu i hitrim koracima se uputi uz stepenice.

Stigavši do vrha, pogledala je niz slabo osvetljeni hodnik sa vratima soba s obe strane.

Šta da radi, pitala se. Nije mogla kucati na sva vrata redom.

Slučaj joj je pritekao u pomoć. Jedna vrata u dnu hodnika su se otvorila i žuta svetlost preplavi hodnik, a ona ugleda vitku, visoku siluetu Doka Holideja.

– Ovamo – dozvao ju je tiho. Malo se dvoumila, a onda pihitala k njemu. Propustio ju je unutra i zatvorio vrata. Okrenula se, sva rumena u licu i zbunjeno pogledala zapadnjaka dok je on nameštao svetiljku na toaletni ormarić.

Osmehnuo joj se i ona mu, oborivši glavu, uzvratila osmehom. – Vi ste... potpuno obučeni – rekla je.

– Nisam mogao da spavam. Razmišljao sam.

Džin se ugriže za usnu. – Pretpostavljam... da se čudite zašto sam ovde?

– Zar nećete sesti da mi to kažete? – pokaza joj na stolicu. Džin klimnu glavom i sede. Holidej sede na ivicu kreveta i zagleda se u nju.

– Došla sam da vas nešto zamolim. Nešto krupno.

– Recite.

Kolebala se i s naporom podigla glavu i pogledala ga u oči. – Mister Holideje... došla sam da vidim... da li biste razmotrili mogućnost da odete iz grada pre subote.

Dok ju je netremice gledao:

– Mislite... pre meča?

Džin nervozno klimnu glavom. – Molim vas, mister Holideje. Učiniću... sve...

Osmehnuo se:

– Ne bojte se. Nemate potrebe bilo šta da učinite. Čak ni da tražite.

Upitno je podigla obrve.

– Već sam odlučio da odem. Noćas. To ne zna niko, a sve do sada nisam hteo ni vama reći. U stvari, nikada nisam ni pristao na taj dvoboj, ali mi je Ben pretio da će me uništiti ako ga odbijem.

– Bojali ste ga se?

– Ne, ali nisam hteo nepotrebne sukobe. Zato sam sačekao da odem večeras.

Mlada žena ga je dugo gledala šikom otvorenih očiju. Sve što je htela da mu kaže i da mu ponudi nestalo je u uskovitlanoj zbrci misli i osećanja. To što je rekao i način kako ju je gledao bilo je tako iznenađeno da je ona spontano ustala i raširivši ruke, bacila mu se oko vrata. Srećna zbog toga što joj je pogodio misli, pružila mu je sve što je imala, poluotvorenih rumenih usana i sjajnih radosnih očiju.

Zapadnjak kao da je tako nešto i očekivao, a možda i želeo. Obrgrlio ju je oko struka i pritisnuo čvrsto uz sebe. Osećao je čvrstinu njenih jedrih grudi i podrhtavanje njenih zaobljenih bedara. Spustio je svoje usne na njene i zaronio u njih kao žedan putnik u bistar planinski izvor. Džin je sklopila oči i prihvatila poljubac, tonući vrtoglavo u kovitlac čulne omamljenosti.

Onda je naglo iskra razuma kresnula u njenoj svesti i ona se, uz veliki napor, odvojila od njega.

– Nemoj... Ne mogu, Dok, shvati me... Ja više ne volim Bena, ali... ne smem da volim ni tebe... bar ne sada. Oh, kako je to teško.

– Znam, Džin – rekao je uzbuđeno Dok, jedva se i sam savlađujući.

– On je.. slab. Zbunjen. Svestan da je njegovo vreme prošlo, ali ne može to da primi kao drugi. Kao ti, na primer. U mnogo čemu on je još kao de- te i mislim da mu treba pomoći. Ja bih to mogla, mada nije zaslužio. Ali... žena sam mu.

– Znam, Džin. Uživao sam razgovarajući s tobom, gledajući te... uživao sam i maločas dok sam te grlio. Ben je lud što ne shvata kakvo blago poseduje, ali to je njegova nesreća. No, znam da tu nema mesta za mene, bez obzira na to što se večeras moglo desiti. Zato je dobro što noćas odlazim. Ti si glavni razlog za to.

– Oh, Dok, osećam se strašno. S jedne strane se radujem, a s druge žalim. Ljudi će misliti da si se uplašio Bena.

– Nemoj da ti je žao. Nikada nisam polagao na tuđa mišljenja. I ima važnijih stvari od toga. Ben je brz i precizan, ali ne dovoljno da bi me pobedio. A ne želim da ubijem čoveka koji mi je nekada bio prijatelj, niti da ti postaneš udovica.

– Dok... to je zaista plemenito od tebe.

– Znam šta za njega osećaš i znam da se žrtvuješ.

Mlada žena se počela dizati na prste da bi ga poljubila, ali se zarumnela i stala. Dok se osmehnuo:

– U redu. Sad oboje znamo na čemu smo i to je dobro. Da ti nisam rekao šta mislim i osećam prema tebi, mislim da bih se grizao do kraja života. Sada se bolje osećam. Ne kažem da se ne bih mogao osećati još bolje... – Uhvatio ju je za ramena i spustio brz poljubac na njene usne. Onda je

prošao pored nje, uzeo svoju putnu torbu i stavio šešir na glavu. Džin odjednom reče brižno:

– Oh, tvoje rane! Lekar je rekao da ne bi trebalo da jašeš nekoliko dana...

– Ništa to nije! Bio sam i u gorim situacijama. Jednom sam prešao Ljano Estakado s metkom u leđima. Izdržaću, Džin. Vreme je da krenem. Kad sunce ponovo izgreje moram biti daleko. A ti treba da se vratiš kući.

Klimnula je glavom. Hvatala je nervoja od pomisli da će morati da se ušunja u sopstvenu sobu. Nadala se da Ben još uvek spava.

Sišli su niz stepenice i prošli pored portira, koji je još uvek spavao. Ulica je bila pusta i tiha. Zastali su u senci pored hotela. Holidej je spustio svoju torbu na tle, zavukao ruku u džep i pružio joj nešto.

– Evo, uzmi ovo! Nije ništa naročito, ali želim da te podseća na mene.

Džin pogleda šta drži u ruci. Bio je to mali meksikanski zlatnik u koji je oko ruba bilo utisnuto „D. Holidej“.

– Oh, Dok... je li to tvoja amajlija?

– Tako nešto. Jedan čovek u Čejenu rekao mi je da vredi nekoliko stotina dolara. Voleo bih da ga uzmeš i negde čuvaš. I... ako ti nekada novac bude zatrebao, potraži u San Antoniju čoveka po imenu Potinger. On skuplja kovani novac i medalje. Daće ti za ovaj zlatnik poštenu cenu.

Osmehnula se i oči su joj zablistale. Digla se na prste, obgrlila ga oko vrata i nežno ga poljubila, stežući u šaci mali zlatnik. – Hvala, Dok – šapnula je – i.. želim ti mnogo, mnogo sreće.

– I ja tebi. I Džin, pusti Bena neka misli da sam se uplašio. Pomoći će mu ako bude verovao u to. Adios... jer verujem da se više nikada neće moći videti.

Dok se okrenu i krupnim koracima uputi se niz mračnu ulicu, prema gradskoj štali.

Džin je ostala neko vreme na mestu, prevrćući zlatnik u ruci, a onda je pohitala nazad preko ulice i trotoarom prema nejasnoj, bleđoj silueti gradskog zatvora, osećajući kako sa svakim korakom napetost u njoj raste. Nadala se da Ben još uvek spava.

Najzad je skrenula u sporednu ulicu iz koje se išlo na spoljno stepenište. Odjednom se u dubokoj senci nešto pomerilo, jedna gruba ruka začepila joj je usta i koleno joj se nabilo u leđa.

Krik joj je zamro u grlu, jer su je snažne ruke povukle u pomrčinu. Borila se očajnički da je te ruke ne obore na zemlju, ali ju je sa svakom sekundom napuštala snaga. S tamnog neba gledale su je samo ravnodušne zvezde...

X

Dok Holidej je jahao prema severu. Taj pravac činio mu se isto toliko dobar kao i svaki drugi. Čuo je da su gore, u Montani i Vajomingu, pronašli bogata nalazišta srebra, a tamo gde je bilo srebro, bio je i novac. Istina, novac je privlačio i protuve, razbojnike i svakakav drugi šljam, ali to za Doka nije bilo ništa novo. Znaće da izađe na kraj s tom vrstom ljudi. Do-

kaz za to je činjenica da je još uvek živ.

Radovao se što je napustio Rio Sabu, bez obzira što su mu se misli vraćale na Džin. Ona mu je pomogla da donese odluku i za to joj je bio zahvalan. Znao je da je pravilno postupio, iako su mu kopče popustile, a iz rane curila krv.

Sunce je sada pržilo visoko na nebu. Osećao se veoma umoran od celonoćnog jahanja, ali uspeo je da prevale veliki deo puta i sada je već zalazio u kraj gde su kanjoni i jaruge prosecali preriju. Nameravao je da jaše sve dok ne stigne do reke, da pregazi vodu i da se tek onda negde ulogori i odmori. Na obali je moralo biti šumaraka i gustog žbunja u koje će se moći zavući i bezbedno odspavati nekoliko sati.

Ali do reke nije stigao.

Ušao je u prvi vijugavi kanjon, osećajući kako mu jara, koja se odbijala od njegovih kamenih zidova greje leđa. Tek što je zašao u tesnac, pucanj puške prolomi tišinu. Njegov Mig se uplašeno prope i Dok, koji sve ovo nije očekivao, pade iz sedla unazad, dospevši samo da izvuče noge iz uze-ganja.

Od pada bio je ošamućen, ali je uspeo da se posrćući osloni na noge i instinktivno se maši kolta. Tada začu topot konja u trku i iz bleštavog sjaja sunca koje mu je sijalo u lice nagrnula je gomila konjanika.

Još jedna grupa konjanika pojavila se s druge strane i oko Holideja, koji je krenuo levom rukom ka drugom koltu, zapraštase gejjiri prašine od pušćanih metaka. Uvidevši bez-

nadežnost svog položaja, on vrati koltove u futrolu. Kada se prašina slegla prepoznao je među konjanicima nekoliko poznatih lica iz Rio Sabe. Ben Ovens se izdvojio iz grupe, priterao konja do Holidejevog i izvukavši nogu iz uzengije udario Doka u glavu.

Zapadnjak pade na tle. Kao kroz izmaglicu opazio je kako nekoliko konjanika trče prema njemu. I ostali su sjahali. Kada se s naporom upola podigao, jedna čizma ga je pogodila u bok. Onda su ga sa svih strana počele udarati čizme i pesnice. Slabim pokretom ruke pokušao je da se odbrani od kiše udaraca. Napadači su vikali, psovali ga i jedino što mu je u tom trenutku palo na pamet bilo je da toliko neprijateljsko ponašanje ne može biti zbog toga što je otišao iz grada... ili je možda to bio razlog?

Velike sume novca prešle su pri likom kladenja iz ruke u ruku. Moglo bi biti da su građani ljuti na njega, jer su izgubili novac.

Snažne ruke su ga podigle i nečije koleno ga je pogodilo između očiju. Vrh čizme zario mu se ispod rebara. On izgubi dah. Kroz sve tamniju crvenu koprenu polusvesti video je Bena Ovensa kako se nadnosi nad njim. Šerif se svirepo osmehnuo i digao nogu da ga udari petom. Od zadobijenog udarca zapadnjak je izgubio svest i nije više osećao kišu udaraca koji su se sručili na njega.

*

Kada se osvestio nije znao gde se nalazi. Nejasni, prigušeni glasovi jedva su se probijali do njegove zamag-

ljene svesti. Pokušao je da otvori oči, ali levo oko mu je bilo skoro sasvim zatvoreno. S mesta gde je ležao činilo mu se da svetlost dolazi odnekuda s visine. Krutim prstima napipao je grubo vuneno čebe, tanak dušek ispod njega i gvozdeni okvir prostog kreveta.

Bio je u nekoj vrsti zatvora. A ako je bio u zatvoru, onda je to mogla da bude samo Rio Saba. Da li je u pravu ili ne?

Uzdahnuo je i seo, a na njega se u istom trenutku sručila kofa hladne vode. Pljujući, obrisao je šakama vodu s očiju i trgao se, jer je osetio ošt-re probode. Članak na desnoj ruci bio mu je otečen i oderan, prsti kruti i nije imao snage da ih savije. Bolela ga je svaka koščica u telu.

Onda mu se u glavi razbistrilo. Video je da je okružen ljudima ozbiljnih lica, koji su zurili u njega. Da, znao je sada. U zatvoru je u Rio Sabi. Tu je stajao Ben Ovens, a pored njega Marti Bas, Lang Brikfild i čak portir iz hotela.

Spustio je noge na pod i seo. Tek tada je osetio koliko mu se vrti u glavi. Ovens mu je zadao šamar nadlanicom, od čega se Dok ponovo ispružio na krevetu, ali su Marti Bas i još dvojica sprečili šerifa da ga dalje tuče.

Holidej ponovo sede. S usana mu se slivao mlaz krvi.

– U čemu je stvar? – progovorio je s mukom. – Jeste li nezadovoljni što niste dobili opkladu?

Ovens ponovo pođe prema njemu, ali su ga ostali zadržali. Gledao je

zapadnjaka kao da želi da mu išču-pa srce.

– Bilo bi bolje da mi neko kaže šta se događa – reče zapadnjak promuklo, boreći se da savlada nesvesticu i mučninu. – Ovo što radite sigurno nije samo zbog toga što sam otišao iz grada. Desilo se još nešto.

– Naravno da se desilo, a ti vrlo dobro znaš šta, smrdljivi kučkin sine – zarežao je Owens, gušeći se od besa.

– Čujte – reče Dok – odlučio sam da odem iz grada. Iz kojih razloga, to je moja stvar. Nisam nikome ništa obećao. I niko nema prava da me natera da se u subotu borim u dvoboju.

– E, tu grešiš! – povikao je šerif. – Imaš da se boriš protiv mene, hteo ti to ili ne. Ukoliko te iz ovih stopa ne ubijem.

– Polako, Bene, polako – pokušao je da ga umiri vlasnik saluna. Onda pogleda hladno Holideja: – Je li gospoda Owens prošle noći dolazila u vašu sobu?

Iznenađeni zapadnjak već je hteo da odgovori odrečno, kad mu se pogled zadrža na hotelskom portiru. Mora da je opazio Džin kada je dolazila.

– Da – potvrdio je i ustuknuo, jer se Owens bacio prema njemu, ali su ga ostali zadržali. – Došla je da me moli da se ne borim protiv tebe. Bojale se da ćeš poginuti u dvoboju. Ali ja sam već pre toga bio odlučio da se povučem, što ona, naravno, nije mogla znati. Rekao sam joj šta sam naučio i oprostio se s njom.

– Prokleti lažljivče – zareža Owens. – Pratio si Džin i napao si je u sporednoj ulici, ovde, pored zatvora. Udario

si je pesnicom nekoliko puta... onda si je silovao... – On se ote od onih koji su ga držali i nasrnu pesnicama na zaprepasćenog zapadnjaka. Kada su ga odvojili od njegove žrtve, Holidej je krvario iz nosa i usta, a u glavi mu je bio pravi kovitlac.

– Ti si lud, kopile prokleta! – proceđi Holidej, kome je već bilo dosta svega. – Odjahao sam posle pozdrava.

– Štalar vas nije čuo kad ste uzeli konja – primeti Brikfild. – On ne može da potvrdi kada ste otišli iz grada, a kada smo vas jutros uhvatili bili ste odmakli prilično daleko, kao da ste se prilično žurili.

– Jesam. Jahao sam skoro celu noć. Hteo sam da što više odmaknem od Rio Sabe. Smatrao sam da ćete biti ljuti na mene zbog izgubljene opklade.

– Evo šta je istina – grmom Owens izobličanim glasom, a ostali su se očigledno slagali s njim. – Ti si me video kako gađam, shvatio si da sam brži i odlučio si da odeš. Ali Džin nije znala. Ne sumnjam da je otišla u tvoju sobu da te moli da odeš, ali mislim da joj ti nisi rekao da si to već odlučio. Pokušao si da s njom sklopiš pogodbu. Predložio si joj da bude... nežna prema tebi, pa ćeš otići. Kada je ona to odbila, pošao si za njom... i.

– Tako je, Bene – reče Bas mirno. – Evo šta smo našli u blizini?

Vlasnik saluna pokaza zlatnik koji je Holidej dao Džin Owens za uspomenu. Videvši to, Dok klonu. Rekao je tiho da joj je zlatnik dao na poklon, ali je znao da mu to niko neće verovati.

– Šta Džin kaže? – upitao je.

– Ona ne zna ko je to bio – odgovori Owens. – To je sve što smo mogli izvući iz nje. Doktor kaže da ćemo tek kroz dva-tri dana moći da je detaljno ispitamo... Ali znamo šta se desilo, Holideje. – Osmehnulo se zlokobno. – pružice ti se šansa, koju nisi zaslužio, nevaljalče. Umesto da te optužim i izvedem pred sud, zadržaćemo te u zatvoru do subote. Onda ćeš dobiti svoj kolt sa jednim metkom i izaći ćeš na dvoboj sa mnom. Hoću da uživam u zadovoljstvu da ti prosviram lobanju.

Zapadnjak ga ledeno odmeri:

– Masa će se okupiti sa svih strana – rekao je mirno. – Ti ćeš dobiti svoju nagradu, je li tako?

– Razume se – odvрати Owens kruto.

– Tek sad dolazim na ideju šta se stvarno desilo. Ali pretpostavimo da te je pobedio, šta onda?

– To se neće desiti – reče Owens samouvereno. – Brži sam od tebe, to je sigurno. Uostalom, bio si preplašen do srži pre nego što si napastvovao jadnu Džin.

– Smatrali smo da će vam to biti dovoljna kazna, Holideje – reče Brikfild.

– Čiji je to predlog? – upita Dok.

– To nije važno – prasnu šerif. – Važno je da ćeš ostati ovde do subote popodne, a onda ćeš dobiti svoju šansu. Ti to možda ne znaš, ali već si na belom hlebu... pa se potruđi da to što imaš iskoristiš.

Najzad su svi izašli, a Owens je zaključao vrata i odmerio zatvorenika kroz rešetke.

– Mora biti da ti je novac mnogo potreban, Bene – rekao je zapadnjak

kroz naduvane usne. – Znaj da sada nestrpljivo očekujem subotu.

*

Džininu lice je bilo izgrebano i izubijano. Na glavi je imala veliku čvorugu i dok je gledala svog muža u očima joj se skrivao strah. Ben joj je prineo kafu i pržen hleb, a onda se spustio na postelju pored nje.

– Mislio sam da bi ti prijalo da prezalogaš – rekao je oprezno. – Za dva dana jedva da si nešto okusila.

– Nisam... gladna, Bene – prošaputala je, povlačeći pokrivač prema bradi. – Razmišljala sam. Nemoguće da je to bio Dok.

– Nekako se vratio. Našli smo ovaj zlatnik.

– On mi je taj zlatnik poklonio. Pa ako je tako gledao na mene, teško da bi me napao. Čak i da je stigao do uličice pre mene.

– Stigao je – prekinuo ju je Ben. – Ti si ga uzbudila i on te je napao. Rekao je da će te videti uskoro i to je i mislio..

Džin se namrštila.

– Kako... šta?

– Rekao je „Adios“ i... – Owensu glas zamre u grlu, jer je video izraz njenog lica.

– Gospode bože – izustila je bez daha. – Ti... ti si me napao.

– Šta to govoriš? Kako sam mogao ja to da uradim? Nisam te video sve dok nisam pošao da te tražim.

– Ulica je bila pusta i ceo grad je počivao u tišini. S druge strane ulice lako si mogao čuti delove našeg razgovora – Džin je disala ubrzano s

izrazom straha u očima. Rekao je upravo to što i ti sada. Ti si me onda sačekao u uličici i..

Počela je da plače, užasnuta svojim otkrićem. Ben je dohvati za ramena:

– Zašto bih te ja napastvovao? Pa ti si moja žena!

– Već si to jednom pokušao. U pijanstvu si mi pocepao spavaćicu. Video si da Dok odlazi i da ćeš izgubiti novac koji ti je toliko potreban... Hteo si da ga zadržiš, ali si znao da to ne možeš postići milom... Zato si me i napao, a onda optužio Doka.

– Zaveži! – Ben počeo da je drmusa svom snagom. – Ti si luda!

– Ne, nisam – kriknula je. – To si bio ti, Bene! – Odjednom mu je razdrljila košulju i otkrila duboke ogrebotine na njegovim prsima od njenih noktiju. – Evo! Obeležila sam napadača!

Zgrabio ju je za grlo i počeo da je steže i drmusa.

– Šta to, dođavola, radiš?

Ben se trže, okrenu i pusti Džin. Buljio je u doktora i Martija Basa, koji su stajali na vratima. Vlasnik saluna ga prezrivo odmeri.

– Bedno kopile! Najzad si se odao.

*

Holidej je ukrućenim korakom izišao iz ćelije i uzeo svoj opasač s koltovima, koji mu je Marti Bas pružio. Pripasao ga je, a onda je nekoliko puta ispružio pa skupio prste na rukama, kako bi ih razgibao.

– Imao sam predosećaj da bi to mogao biti Ben – rekao je tiho – ali nisam hteo da tvrdim da je pao tako nisko. Kako je Džin, doktore?

– Biće dobro. U mojoj je kući i moja žena se brine o njoj.

Zapadnjak izađe na ulicu obasjanu suncem. Bas i doktor su pohađali za njim i zagledali se kad je zastao pred salunom i raširivši noge da čvršće stane, povukao u stranu peševa sakoa. – Bene Ovens! – povikao je.

Bas potrča i zgrabi ga za ruku. – Čoveče, ne ovde i ne sada. Sačekajte subotu.

Holidej ga odgurnu.

– Idite i pripremite mi naknadu za pretrpljene muke. Jer od vas je potekla ta prokleta ideja. – Onda ponovo glasno: – Bene, izidi! Danas je dan za tebe i mene, a ne u subotu! I nema nikakvih ulaznica!

Prošlo je nekoliko trenutaka i Ovens se pojavi kroz dvokrilna vrata saluna. U ruci je držao čašu i videvši Doka, prosu piće. Sa svih strana začuše se povici i ljudi dotrčaše da vide sudar dve legende. – Tako dakle? Pustili su te – prosikta Ovens. – I ti hoćeš odmah da se obračunamo? E, ja neću! Hoću da zaradim novac, pa ćeš lepo pričekati do subote.

– Neću da čekam. I ne okreći se, Bene – opomenu ga Dok, opazivši da ovaj hoće da se vrati u salun. – Nikada to nisam učinio, ali sada hoću: pucaću ti u leđa! Znaš da se ne šalim posle onoga što si učinio Džin!

– Nećeš mi je oteti, makar ja izgubio onaj novac – prasnu Ovens, okrenuvši se ponovo prema Doku. Istovremeno je pružio ruku ka svom koltu.

Niko nije video kada se Holidej pokrenuo. U jednom trenutku visoki zapadnjak u elegantnom odelu stajao je kao kip, a u sledećem, grmnuo je kolt

u njegovoj ruci. Ben Owens bi odbaćen na zid, sa izrazom lica sleđenim od čuđenja. Onda se grčevito trgao, pao na trotoar i skotrljao se na prašnjavu ulicu. Ostao je da leži mrtav.

Dok Holidej vrati revolver u futrolu i pođe prema štali. Kada je na vrati- ma doktorove kuće ugledao Džin zas- tao je. Zakoračio je kao da će poći

prema njoj, ali ga je ona samo pogle- dala suznim očima i okrenuvši se, ušla u kuću.

Zapadnjak sa žaljenjem uzdahnu i nastavi da korača prema štali. U glavi mu je bila samo jedna misao: otići što dalje odavde. A pred očima je ostala da mu lebdi slika lepe, uplakane žene.

KRAJ

SEDMI BROJ NAŠEG NOVOG SPECIJALNOG IZDANJA

NALAZI SE U PRODAJI NA SVIM KIOSCIMA

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00325